

Ibubesi

het kaffertje

door

Go Verburg

IBUBESI
HET KAFFERTJE

GO VERBURG

IBUBESI
HET KAFFERTJE

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK 1

De zon kwam op, en daardoor werd Ibubesi wakker. Hij keek rond in de hut, waarin hij met zijn broertjes geslapen had, want Ibubesi is een kafferjongetje en zijn vader heeft voor hem en zijn broertjes een aparte hut gebouwd van taaie stokken en lang gras. Eerst — toen ze nog heel klein waren — sliepen ze allemaal in de grote hut van vader en moeder. Daar was het heel gezellig, want tot diep in de nacht brandde midden in de hut een vuurtje. De rook verdween door het dak van de hut en door de deuropening. Die deuropening was een poortje, waar alleen het allerkleinste kind rechtop doorheen kon lopen. Alle anderen moesten zich diep bukken om binnen te kruipen.

Ibubesi kwam overeind en steunde op zijn ellebogen. De anderen sliepen nog, gerold in hun grauwe deken, zo maar op de hardgestampte vloer. Ibubesi was de jongste van de vier kafferkinderen en hij geloofde vast, dat hij óók de gelukkigste was. Dat kon je nu ook goed zien, want terwijl de anderen nog helemaal in de schemering van de hut lagen, scheen de warme zon al door het deurgat heen op Ibubesi's voeten, zodat hij de warmte voelde door zijn deken heen.

Hij luisterde. In de verte mekkerden de geiten en even later blafte een hond, maar verder was het nog héél stil, iedereen sliiep nog; alleen de zon was wakker, maar dat wisten de

mensen niet, omdat ze sliepen. Ibubesi glimlachte om die gekke gedachte; het was net, of hij samen met de zon een geheimpje had. De zon was heel stilletjes boven de horizon gekomen en alleen Ibubesi had het gemerkt.

Heel zachtjes kroop hij overeind en hij nam zijn grauwe deken onder zijn arm. Om zijn heupen droeg hij alleen een stukje doek, verder was hij naakt. Dat hinderde niet, want overdag is het toch altijd lekker warm in Afrika en 's morgens heel vroeg, zoals nu, wanneer het nog fris is na de nacht, slaat Ibubesi zijn deken om zijn schouders en zo heeft hij van de kou geen last.

Buiten keek hij rond, voordat hij de deken omsloeg. De zon was echt al lekker warm; het zou niet eens zo hard nodig zijn om de deken mee te nemen. Hij keek naar het gat in de hut, waar zijn broertjes sliepen en opeens lachte hij over zijn hele gezicht en hij danste op één been in de rondte. Ja-ja, dat zou hij doen, dan zouden ze de hele dag doorslapen!

Hij zocht een paar kleine stokjes en prikte die door de punten van zijn deken. Daarna stak hij de stokjes tussen het stro van de hut, zodat de deken precies voor de ingang hing. Trillend van plezier stak hij zijn hoofd onder de deken door naar binnen, om te zien hóe donker het daar nu geworden was. Ja, hoor, het was zó schemerig, dat iedereen zou denken, dat het nog lang geen dag was!

Ibubesi liep langs de grote hut van zijn ouders, waarin ook de allerkleinste broertjes en zusjes sliepen, naar de hut van zijn grotere zusjes. Hij liep op de tenen van zijn blote voeten en toen hij door de schaduw van de grote hut kwam, rilde hij, want het was nog erg vroeg, en fris, waar de zon niet scheen. Op handen en voeten hurkte hij voor de hut van zijn zusjes en keek naar binnen. Vlak bij de ingang lag Phakati. Ze keek

naar hem, met haar ogen op heel kleine kiertjes. Ibubesi mocht zeker niet weten, dat ze al wakker was, maar hij zag de glimmende spleetjes tussen haar oogleden heel goed en hij lachte, zodat al zijn witte tanden glinsterden in het licht. Toen lachte Phakati ook, en daarbij kneep ze haar ogen helemaal dicht. Pas toen ze weer keek, wenkte Ibubesi haar en geruisloos kwam ze naar buiten, haar deken over de vastgestampte aarde achter zich aan slepend. Ze droeg een soort

schortje van geruit katoen, met een witte ceintuur om, die haar moeder eens meegebracht had van de markt, toen ze daar heen geweest was met bananen. Iedere keer als er voldoende bananen rijp waren, deden zijn moeder en de andere vrouwen uit de kraal (een kraal is een kafferdorp) de vruchten in manden of grote kommen en die droegen ze dan op hun hoofd naar het grote dorp, waar ook blanken woonden en waar de markt was. Daar verkochten ze de bananen en voor het geld kochten ze lappen, om schortjes en lenden-

doekjes van te maken. Ook kralen kochten ze, waarvan de vrouwen en grote meisjes prachtige arm- en beenringen maakten.

„Wat is er?” fluisterde Phakati, toen ze naast haar broertje in de zon zat.

„Geef!” zei Ibubesi, en hij trok de deken uit haar handen. Naast de hut zocht hij een paar nieuwe stokjes en — net als hij eerst met zijn eigen deken gedaan had — sloot hij de ingang van de hut af. Phakati keek hem eerst met grote ogen aan, maar toen ze plotseling begreep wat zijn bedoeling was, hield ze beide handen voor haar mond, om het niet uit te schateren. Daarna grepen ze elkaars handen en renden zo hard ze konden een eind weg, totdat ze op een open plek kwamen. Daar dansten ze samen opgewonden rond op het warme zand. Het zand was rood en hier en daar groeide wat sprietig gras. Alleen in de regentijd, dat is de herfst en winter in Afrika, werd dat gras mooi groen.

„Zullen we ook iets voor de hut van vader en moeder hangen?” vroeg Phakati opeens.

„We hebben niets . . .” zei Ibubesi.

Maar Phakati hield haar schortje tussen duim en wijsvinger en keek daarbij haar broertje vol verwachting aan. Ibubesi schudde zijn hoofd. „Veel te klein!” zei hij. „Het geeft ook niet, want als de jongens niet wakker worden en we zijn héél stil, dan blijven ze best slapen.”

Phakati dacht diep na. Toen zei ze twijfelend: „Maar als de andere kinderen uit de kraal wakker worden . . .?”

„Die gaan eerst eten en dan pas spelen,” antwoordde Ibubesi vastberaden. „En zolang ze eten, maken ze geen lawaai.”

„Ik heb óók honger!” bedacht Phakati opeens en ze keek verlangend naar de hut van haar ouders.

„Och . . .” zei Ibubesi, en hij haalde zijn schouders op, maar hij moest Phakati wel gelijk geven, want nu ze over eten gepraat hadden, liep het water om zijn tanden. O, wat zou hij graag een paar handenvol van die lekkere, stijve maïspap eten! Maar de pap stond in de hut van zijn ouders . . .

„Als we wachten tot de anderen wakker zijn, moeten we misschien direct met de geiten en ossen weg . . .” zei Phakati een beetje bang. „En dan hebben we helemaal geen eten gehad.”

Ibubesi keek haar ernstig aan. Goeie mensen, wat was dat nu toch moeilijk! In plaats van de anderen hadden ze nu zich zelf te pakken genomen, want het kon nog wel duren tot de zon al helemaal boven hun hoofden stond, voordat de anderen wakker werden. En hoe moest dat dan verder? Ibubesi wist best, dat de kudde geiten en koeien op tijd naar buiten moest, en als de anderen sliepen, moesten hij en Phakati dat wel samen doen. En vader was streng; die zou hem vast en zeker zonder eten wegsturen, als hij merkte wat er gebeurd was.

Hij keek naar de zon. Nee, de dekens weghalen wilde hij toch óók niet; hij had een afspraakje met de zon, en een afspraak mag je niet verbreken.

„Durf jij pap te halen?” fluisterde Phakati benauwd.

De zwarte ogen van Ibubesi stonden héél ernstig en hij gaf niet direct antwoord. Pap halen, zo maar uit de hut van zijn ouders, dat was wel een heel gevaarlijk grapje. Maar als het lukte, zouden ze samen al lang met de kudde buiten de kraal zijn, voordat de anderen wakker werden.

Toen Ibubesi dat bedacht had, knikte hij. „We kunnen het proberen,” zei hij voorzichtig, terwijl hij om zich heen keek. Hij greep zijn zusje bij de hand en rende met haar terug naar

de grote hut. Daar liet hij haar achter en sloop op zijn tenen naar de ingang. Hurkend voor de deur gluurde hij naar binnen. Er was niet veel te zien. Uit de resten van het vuurtje, dat midden in de hut gebrand had, en dat niet alleen diende voor de warmte, maar ook om de muggen en vliegen te verjagen, kringelde de rook nog op. Als moeder straks wakker werd, zou ze de smeulende stukjes hout uit de as zoeken en bij elkaar leggen. Geknield bij de as zou ze dan net zolang blazen, tot het vuur weer begon te branden, want ze moest verse maïspap koken en misschien stukjes vlees braden. Maar veel meer dan de blauwe rook zag Ibubesi de eerste ogenblikken niet. Het was nog tamelijk donker binnen, vooral nu hij zelf in de ingang hurkte. Maar ten slotte kon hij de slapers zien, gewikkeld in de grauwe dekens. De kleine broertjes en zusjes waren heel kleine pakjes; vader en moeder heel grote. En helemaal aan de andere kant van de hut, achter vaders rug, stond de zwartgerookte blikken bus, waarin de mieliepap voor het hele gezin gekookt werd.

Ibubesi dacht na, met zijn ene vinger aan zijn lippen. Daarna hield hij zijn adem in en wipte op zijn hurken door de opening. Toen hij ging staan, viel er wat meer licht naar binnen en zijn ogen waren ook beter aan het schemerlicht gewend. Het allerkleinste zusje, dat in de regentijd geboren was en nog niet eens staan kon, bewoog zich in haar slaap. Ibubesi stond doodstil, bang dat ze haar oogjes zou opendoen en kraaien. Maar het zusje legde haar kleine, zwarte armpje over haar gezicht en sliep verder. Voorzichtig stapte Ibubesi over haar heen, liep op zijn tenen om zijn moeder heen en kwam achter zijn vader langs bij het blik met pap. Hij hurkte neer en haalde diep adem. Heerlijk rook dat! Je moest je hoofd in het blik steken om te ruiken, want in de hut hing

de blauwe rook van het vuurtje, en als je die in je neus kreeg, rook je niets anders meer.

Ibubesi keek om zich heen; toen stond hij weer op en tilde de zware bus met beide handen van de grond. Zijn knieën bogen door de zware vracht en het speet hem, dat hij niet een busje of plankje had meegenomen, waarop hij zijn portie pap had kunnen doen. Maar daar was nu niets meer aan te veranderen: hij droeg de bus voor zijn buik naar de deuropening en zette hem daar zachtjes neer. Net op dat moment hurkte Phakati bij de opening en hij wenkte haar, dat ze hem moest helpen de bus naar buiten te tillen, zonder dat hij over de grond schuurde.

„Heb je het warm?” vroeg Phakati, toen ze achter de hut stonden, met de pap tussen hen in.

Ibubesi veegde over zijn voorhoofd. Ja, hij was erg warm, hij zweette ervan. Maar in ieder geval was het gelukt! Ze keken elkaar aan en begonnen opeens te lachen, terwijl ze elkaar een duw gaven van plezier en daarna naar de pap wezen. Dat betekende: we hebben hem! Wij samen hebben het gewaagd om de pap uit de grote hut van vader en moeder te halen, terwijl ze sliepen!

„Eten!” waarschuwde Ibubesi.

Ze hurkten aan weerskanten van de bus en schepten met hun handen de koude pap uit de bus. De pap was helemaal stijf; ze konden de klonten, die ze opschepten, zo maar in hun mond stoppen. Ze namen zulke grote happen, dat hun wangen ervan uitpuilden. Ze kauwden en slikten zo snel ze konden en af en toe grijsde Ibubesi tegen zijn zusje, terwijl hij zijn ogen heel wijd opensperde.

Al heel gauw hadden ze genoeg gegeten. Nu moesten ze nog zien, dat ze de busjes uit hun eigen hut haalden, waarin ze

altijd de pap voor 's middags meenamen. Ibubesi wenkte met zijn hand, dat hij daar wel voor zou zorgen. Met zijn mond nog propvol sloop hij naar de ingang van de hut en hij knielde neer. Voorzichtig schoof zijn hand onder de deken door en ja hoor, daar had hij al een blikje! De blikjes stonden altijd vlak om het hoekje van de hut. Weet je wat, hij kon best een blikje van één van de broers meenemen voor Phakati, dan hoefde hij niet naar de andere hut.

Zo gezegd zo gedaan. Met de twee buitgemaakte blikjes ging hij naar de grote hut terug en ze vulden ze daar tot de rand. Toen nam Ibubesi het papblik weer op en droeg het terug naar de hut van zijn ouders. Binnen hoorde hij nu toch duidelijk hoe het kleine zusje begon te huilen en hij zette daarom het blik buiten bij de deuropening. Gebiedend wenkte hij met zijn hand naar zijn zusje en samen zetten ze het op een lopen, naar de dierenkraal. Die dierenkraal was een grote ruimte, waar een hoge muur van brokken steen omheen gestapeld was. In het kleinste gedeelte ervan sprongen de geiten heen en weer; in het andere gedeelte stonden de rode en witte en bonte koeien lui te herkauwen en met hun staarten naar de vliegen te slaan. De koeien hadden lange, brede horens, waarmee ze elkaar af en toe een prik gaven, wanneer de ene koe te dicht in de buurt van de andere kwam.

Lenig klauterde Ibubesi op de muur. Ze waren vandaag de eersten, hij en Phakati. De andere kinderen, die iedere dag mee moesten om de kudde te hoeden, sliepen nog, of stonden zich slaperig te rekken voor de hutten.

„Behalve die van ons!” fluisterde Phakati giechelend.

„Die slapen misschien wel de hele dag door!” dacht Ibubesi hardop en hij kneep zich zelf van pret in de arm.

„Help me eens!” vroeg Phakati en ze stak haar hand uit,

terwijl ze haar blote voet al tussen de steenblokken van de muur zette.

Ibubesi gaf haar een hand en trok haar omhoog.

Intussen hadden de geitjes hen in de gaten gekregen en ze drongen mekkerend naar hen toe. Ze verlangden er zeker naar om naar buiten te mogen en te smullen van het gras, dat misschien nog een beetje vochtig was van de dauw. Eén bokje sprong met een aanloopje tegen de muur op, en toen hij de sprong niet haalde, probeerde hij het opnieuw.

„Wacht, ik zal je helpen!” beloofde Ibubesi. Hij ging op zijn buik liggen en greep het diertje bij de kleine horens, toen het opnieuw sprong. Het bokje zette zich schrap tegen de ruwe stenen en jawel hoor, daar stond het trots boven op de muur. Het was een zwartbont bokje, met een paar brutale, ondeugende ogen. Ibubesi wist best hoe dat kwam: dit bokje hadden ze maandenlang 's avonds mee naar huis genomen, en daar had het een bakje melk gekregen en het mocht bij hen in de hut slapen. Maar op een vroege morgen had het stille-tjes gedronken van de melk, die in een grote pot klaarstond voor de pap. En dat had moeder net gezien! Vanaf die dag mocht hij niet meer vrij rondlopen, maar moest 's avonds met de andere geiten in de dierenkraal. Maar hij was nog steeds de beste vriend van de kinderen en als hij hen zag, wilde hij bij hen zijn.

Ibubesi sloeg zijn arm om de hals van het bokje en het diertje snuffelde met zijn snoetje in het gezicht van de jongen.

„Hier!” zei Phakati en ze hield het bokje een klontje koude pap voor.

„De anderen slapen nog!” fluisterde Ibubesi tegen hem.

HOOFDSTUK 2

Het kleine zusje huilde. Ze heette Thabu, en dat betekent Vreugde! Het was ook een heel vrolijk meisje, maar nu had ze honger en daarom huilde ze. Haar moeder werd er wakker van en ze keek verwonderd naar de deuropening, waarachter het zonlicht al zo helder scheen. Daarna draaide ze haar hoofd om en zag vader liggen, nog diep in slaap. Vlug kwam ze overeind en nam Thabu in haar armen. Direct was het kleine meisje zoet, vooral toen haar moeder met haar heen en weer wiegde. Met haar tong maakte de moeder geluidjes en opeens begon het kindje te lachen. Ze had een heel grappig gezichtje, met parelwitte tanden en een heel klein neusje.

Wat vreemd, dacht moeder, alle kinderen slapen nog; het is zeker toch nog heel vroeg, want die bengels zijn anders voor dag en dauw in de weer.

Ze geeuwde en ging ook maar weer liggen, met het kleine zusje in haar armen. Als iedereen sliep, wilde zij ook nog wel een poosje slapen.

Maar lang duurde haar rust niet, want opeens hoorde ze buiten iets omvallen en op hetzelfde moment gromden twee honden tegen elkaar. Wéér ging de vrouw overeind zitten en ze keek verbaasd naar de deuropening, terwijl ze heen en weer wiegde met het kindje in haar arm. En jawel hoor, het gegrom buiten werd al erger en erger, en daar rolde een zwartgerookte blikken bus in de deuropening. Eén hond zat met zijn kop in de bus en scheen daar iets te vinden, wat hij geweldig lekker vond, terwijl de andere hond met bijten en brommen probeerde om óók wat van dat lekkers te pakken te krijgen.

Ongerust keek de vrouw naar de kleine kinderen, die in de

hut sliepen, en naar haar man. Maar het was al te laat! Eerst kwamen de kinderen — er waren er drie in de hut — over-eind en een jongetje van twee jaar begon te schreeuwen tegen de honden. Toen werd ook de vader wakker en hij wreef zijn ogen uit, terwijl hij op zijn deken ging zitten.

„Wat is er?” vroeg hij verbaasd.

Zijn vrouw wees naar de vechtende honden.

„Wat hebben die daar?” vroeg de man verder en hij stond intussen op en liep gebukt naar de opening. Daar gaf hij een harde schreeuw, zodat de ene hond wegrende, met zijn staart tussen zijn poten.

„Onze pap!” schreeuwde de man en hij draaide zich om, omdat hij eigenlijk zelf niet kon geloven wat hij zag. Maar het was wáár: de bus met pap was uit de hut verdwenen en de hond likte hem juist leeg.

Woedend kroop de man naar buiten, terwijl de kindertjes binnen allemaal begonnen te huilen van angst, behalve een jongetje van vier jaar, dat veel op Ibubesi leek en direct achter zijn vader aan kroop, om maar niets van de gebeurtenis te missen.

De vader gaf met zijn blote, zwarte voet een schop tegen de bus dat het knalde, en toen rende ook de tweede hond jankend weg. Een eind verder bleef hij staan en keek likkebaardend om, maar toen de man een paar stappen in zijn richting deed, verdween hij gauw achter de hutten en was weg.

Eerst bleef het daarna stil, maar opeens hoorde de vader van Ibubesi iemand lachen en één van de andere mannen uit de kraal kwam achter een hut vandaan.

„Hebben de honden je wakker gemaakt, Moeketsi?” riep hij vrolijk.

„Als ik die honden te pakken krijg, zullen ze ervan lusten!”

schreeuwde Moeketsi kwaad. Moeketsi, zo heette de vader van Ibubesi, Phakati en Thabu. De honden mochten nu wel oppassen, want Moeketsi was heel sterk. Hij was ook veel sterker dan de man, die hem nu uitlachte. Daarom lachte die man hem ook heel vriendelijk en voorzichtig uit.

„Je hebt ook zo lang geslapen, Moeketsi!” riep hij, terwijl hij bij zijn eigen hut bleef staan. „De kudde is al naar het veld, maar de hele familie Moeketsi ligt nog te slapen!”

Moeketsi draaide zich om en keek de man aan. Toen vroeg hij ongelovig: „Wie zegt, dat de kudde al weg is?”

De man wees naar de zon en riep: „De zon is al boven de bergen, kijk maar!”

Ja, toen zag Moeketsi het zelf ook! De zon stond al hoog aan de lucht en overal in de kraal waren de vrouwen aan het werk: ze verzamelden hout voor de vuren, of ze gingen met een soort schoffel naar het veld om de groentetuin te verzorgen. De heel kleine kindertjes zaten in een deken gebonden bij hun moeders op de rug; alleen hun grappige krullesjes keken boven de deken uit en soms sliepen ze. Andere vrouwen haalden water, met grote bussen of potten op hun hoofd. De mannen zaten lekker lui in het zonnetje met elkaar te praten, of ze rookten hun pijpje.

Moeketsi hurkte neer voor de opening van zijn hut en zei tegen zijn vrouw: „De zon staat al boven de bergen en de kudde is buiten — hoe komt het, dat we zo lang geslapen hebben?”

„Wie zegt dat?” vroeg ze, want ze geloofde het ook al niet.

„Ik zie het!” zei haar man ongeduldig.

„Maar ik heb de kinderen niet gehoord!” zei de vrouw weer.

Toen stond Moeketsi weer op en keek naar de twee kleine hutten, die hij naast zijn eigen hut gebouwd had voor de

grote kinderen. Zijn ogen konden niet geloven wat hij zag: voor de ingang van de hutten hing een deken en daarbinnen was het nog doodstil. Met een paar grote stappen was hij bij de jongenshut en hij trok de deken weg.

„Hé! Ho!” schreeuwde hij.

De jongens vlogen alle drie verschrikt overeind. Ze keken eerst hun vader en toen elkaar aan en waren stomverbaasd, omdat het al zo licht was. Achter elkaar kropen ze naar buiten en rekten zich uit, waarbij ze lekker geeuwden.

„Wat betekent dat?” vroeg Moeketsi, en hij wees op de deken, die voor de ingang gehangen had.

„Dat is de deken van Ibubesi,” zei Mashoba, die de oudste broer was van Ibubesi.

„Hé ja,” riepen nu ook de anderen, „dat is de deken van Ibubesi!”

„Ibubesi!” zei de vader hard, maar niemand gaf antwoord.

„Waar is die jongen?” vroeg hij toen.

De jongens keken elkaar aan, haalden hun schouders op en schudden verbaasd hun hoofd.

De vader raapte de grauwe deken van Ibubesi op en keek naar de stokjes, die door de punten gestoken waren om zo de deken te kunnen vaststeken in het dak van de jongenshut.

„Ibubesi!” schreeuwde de vader toen.

De buurman, die Moeketsi uitgelachen had en nu naast zijn eigen hut in het zonnetje zat te kijken naar wat er allemaal gebeurde, riep: „Hij is met de kudde mee, Moeketsi, hij zal je niet horen, al schreeuw je ook nog zo hard!”

Boos keek Moeketsi naar zijn buurman, die hem zo stilletjes zat uit te lachen, maar hij zei niets — hij dacht na. Toen liep hij met grote stappen naar de meisjeshut en de drie jongens volgden hem. Ze begonnen opeens veel plezier te krijgen

in het hele geval en achter hun vaders rug staken ze hun hand op naar de vrolijke buurman. Ze stootten elkaar aan en trokken gekke gezichten, terwijl ze op één been dansten. Toen ze de hut van hun zusjes zagen, waarin óók alles stil was en waarvan de ingang ook was afgesloten door een grauwe deken, kon Mashoba het niet meer uithouden en gilde van plezier. Zijn vader draaide zich woedend om en gaf hem een schop onder zijn achterste, zodat Mashoba drie meter weg stooft. Maar het hielp niet, want ook daar kon hij zijn lachen niet inhouden en vrolijk schaterde hij, samen met de buurman, die hoe langer hoe meer plezier in het geval kreeg. Zijn twee broers kropen voor alle zekerheid maar weg achter de hut, want ze konden evenmin hun lachen inhouden, maar hadden er geen schop voor over. Ze konden nu alleen aan het glimmend-zwarte gezicht van hun broer zien, wat er bij de hut gebeurde en ze konden luisteren. Ze legden hun oren tegen het stro van de meisjeshut en luisterden scherp. „Hé! Ho!” schreeuwde hun vader ook hier.

Eén van de meisjes, de oudste, die Loma Paluza heette, gaf een gil.

„Worden jullie haast eens wakker!” riep de vader.

„Het is nog . . .” zei het meisje, maar toen zag ze zeker, dat het buiten al volop dag was. „Ik dacht dat de zon nog niet op was . . .” zei ze toen maar.

De twee meisjes kropen naar buiten en zagen daar Mashoba staan, die zich krom lachte en met zijn handen op zijn dijen sloeg van de pret. Toen lachten de meisjes naar elkaar en keken daarna verlegen naar hun vader.

„Van wie is die deken?” vroeg hij.

„Van Phakati,” zei Loma Paluza.

„Phakati!” schreeuwde Moeketsi.

„Ze is met de kudde mee, Moeketsi!” riep de buurman. „Zij en Ibubesi — ik zag hen gaan.”

Moeketsi bromde, dat buurman dat best direct had kunnen zeggen, maar hij lachte nu zelf ook.

„We zullen vlug . . .” begon hij, maar toen zag hij de lege papbus en zijn gezicht betrok weer.

„Het wordt een slechte dag,” voorspelde hij. „We hebben ons verslapen en de honden hebben de pap opgegeten. Jullie moeten maar zonder eten naar de kudde gaan, want het is jullie schuld.”

De jongens en meisjes keken elkaar verschrikt aan. Mashoba wilde iets zeggen, maar zijn vader keek hem zó boos aan, dat hij maar zweeg, met zijn mond open.

„Vooruit!” riep Moeketsi. „Waar wachten jullie op? Er is geen pap; als jullie vanmiddag terugkomen, zal moeder nieuwe pap gekookt hebben en dan mag je eten, zoveel als je wilt.”

Het kleine broertje van twee jaar kwam naar buiten kruipen en zei: „Vuur!”

De groten hurkten neer en keken naar binnen, waar hun moeder het vuur had opgestookt. Maar ze begrepen best, dat het nog erg lang zou duren, voordat de pap gekookt was.

Mashoba, die de grootste en de flinkste was, zei mopperend: „Laten we maar opschieten — we zullen wel eens zien!”

Op een rijtje liepen ze de kraal door en toen ze een hond zagen, die in het zonnetje lag te slapen, zochten ze direct droge kluiten aarde en begonnen het beest te bekogelen.

„Hij heeft onze pap opgevreten!” riep Mashoba woedend.

„Maar het is Ibubesi's schuld!” zei Loma, die veel van honden hield.

„Ibubesi krijgen we straks óók nog wel!” voorspelde Mashoba.

Toen ze daaraan dachten, kregen ze opeens haast. Hoe langer ze erover nadachten, hoe bozer ze op Ibubesi werden, want door zijn schuld moesten ze nu de hele morgen honger lijden, en misschien wel tot de avond toe!

Mashoba, die een mes aan een touw om zijn middel had hangen, greep dat mes beet en riep: „We eten het bokje van Ibubesi op — we slachten het, we roosteren het en we eten het op, wij met z'n vijven.”

„Ach nee!” zei Loma. „Dat bokje kan het niet helpen en het is echt een leuk bokje.”

„Ik heb honger!” mopperde Mashoba, want hij begreep best, dat het niet mee zou vallen, om het bokje te slachten, als Loma het niet wilde. Maar het was toch óók wel erg, om een hele dag honger te hebben.

„In ieder geval moet Ibubesi een pak slaag hebben, dat heeft hij verdiend!” riep hij dreigend.

Dat vond Loma eigenlijk ook en daarom zei ze nu niets. Maar Mapulane, het tweede zusje, die het toch eigenlijk wel erg vond voor Ibubesi, trok een heel ernstig gezichtje en ze probeerde iets te bedenken, waardoor haar broertje geen pak slaag zou krijgen.

Ze holden achter elkaar door het veld. Hier en daar groeiden struikjes, die van onderen helemaal kaal gegeten waren door de kudde geiten. Achter de kraal, waarvan ze nu alleen de hut van de hoofdman nog zagen, groeide maïs en daar stonden ook de bananenpalmen, lage boompjes met een kruin van grote bladeren, die zachtjes bewogen in de wind. Tussen die bladeren hingen de bananen, maar daar konden ze nu niet aankomen, want de vrouwen van de kraal waren bezig de rijpe trossen af te snijden en ze zouden het zeker tegen de hoofdman zeggen, als de kinderen van Moeketsi bananen zouden wegpakken. Ook in de tuin, waarin de zoete aardappels groeiden, konden ze niet komen, want de vrouw van de hoofdman — die ze altijd kapitein noemden — was daar bezig met het rooien van aardappels. Ze keek op, toen de kinderen langs kwamen en de meisjes riepen: „We hebben ons verslapen vanmorgen!”

De vrouw zwaaide lachend met twee handen, terwijl ze haar schoffel tegen haar schouder liet rusten.

Op dat moment bedacht Mapulane een slim plannetje. Ze riep: „Hé, Mashoba, je hoeft Ibubesi niet te slaan, maar je moet tegen hem zeggen, dat hij moet zorgen, dat wij wat te eten krijgen.”

„Ja!” riep Loma nu ook, „Ibubesi moet voor eten zorgen, anders krijgt hij slaag!”

Verrast stond Mashoba stil en hij keek zijn zusjes aan. Na even nagedacht te hebben, zei hij: „Een goed idee! Hij zal

ervan lusten, als hij niet voor eten zorgt, dat beloof ik hem!" Plotseling veel vrolijker draafden ze verder. Nu ze hoopten, dat ze wat te eten zouden krijgen, kregen ze ineens weer plezier in de grap, die Ibubesi had uitgedacht. Het was wel waar, dat hij de kleinste was van de vier jongens, maar hij was vast en zeker óók de slimste. Daarom was het plannetje van Mapulane ook zo goed, want nu moest Ibubesi al zijn slimheid gebruiken, om voor eten te zorgen, en hij zou daar best iets op bedenken.

„Daar zijn ze!" schreeuwde de tweede broer, die Sibonga heette.

„Stop eens even allemaal!" riep Mashoba.

Ze stonden direct stil.

„Luister!" ging de grote broer verder. „Laten we even gaan zitten."

Ze hurkten allemaal neer achter een brede struik.

„Ibubesi is slim!" zei Mashoba geheimzinnig. „Wij moeten óók slim zijn!"

Sibonga keek ernstig. „Dat is erg moeilijk," zei hij.

„Ja!" vond Mapulane, „want Ibubesi is èrg slim, zie je, en het is haast onmogelijk om nog slimmer te zijn dan hij."

Mashoba schudde lachend zijn hoofd, omdat hij het maar raar vond, dat zijn broer en zusje meenden, dat die kleine Ibubesi nog slimmer was dan hij, de grote Mashoba. Hij vroeg: „Wat gebeurt er, als we Ibubesi wegsturen om eten te halen?"

„Hij gaat natuurlijk eten zoeken," voorspelde Loma Paluza.

„Juist! Maar wat zal hij doen, als hij nergens eten voor ons kan vinden?"

„Ja, wat zal hij dan doen?" herhaalden de anderen.

„Ik zal jullie zeggen, wat hij doen zal. Denken jullie, dat

hij terug zal komen, om het pak slaag te halen, dat ik hem beloofd heb?”

„Nee, natuurlijk niet!” riep Mapulane geschrokken.

„Hij zou wel gek zijn,” vond Sibonga ook.

„Precies!” zei Mashoba stoer. „Hij komt natuurlijk helemaal niet terug, als hij geen eten vindt en ik kan hem geen pak slaag geven, omdat hij gemaakt heeft, dat wij ons versliepen, zodat de honden tijd hadden, om onze pap op te eten. Wie weet wat we moeten doen, om te zorgen, dat hij terugkomt?” „Eén van ons moet met hem meegaan!” bedacht Loma. „Ik wil wel met hem meegaan; dan breng ik hem terug, als hij geen eten voor jullie vindt.”

Mashoba lachte spottend. „En denk je, dat hij gewillig met je mee zal gaan om klappen te krijgen?” vroeg hij. „Ik zeg je, dat hij je in je hand zal bijten, als je hem vast wilt houden. En daarna zal hij naar huis rennen, zodat niemand hem kan pakken.”

De jongens en meisjes keken elkaar opnieuw aan en ze schudden hun hoofd, want ze begonnen te begrijpen, dat het plannetje van Mapulane niets zou helpen, als Ibubesi gewoon maar weg kon blijven. Alleen Mashoba bleef doodstil voor zich uitkijken en hij lachte zachtjes.

„Dus niemand weet, hoe we dat moeten oplossen? Jij weet het óók niet, Mapulane? Denken jullie nog eens goed na!”

Ze dachten allemaal goed na, gehurkt in het veld. Een witte bosluisvogel, die altijd de kudden vergezelt om de insecten weg te pikken van de brede koeieruggen, vloog over hun hoofden in de richting van de kudde. Verweg hoorden ze de herdertjes zingen.

„Ik weet niets,” bekende Mapulane. „Maar je moet Ibubesi niet slaan, Mashoba!”

Mashoba ging staan, zoals hij wel gezien had, dat de kapitein deed, als er een vergadering geweest was in de kraal en de kapitein nog iets belangrijks wilde zeggen.

„Luister!” zei hij, en hij probeerde zijn stem een beetje lager te laten klinken, dan hij was. „Luister! We weten allemaal, dat Ibubesi een slim jongetje is en dat hij ons vanmorgen allemaal voor de gek gehouden heeft. Hij moet straf hebben! Maar als hij voor eten zorgt, krijgt hij géén straf, dat is afgesproken! We moeten er dus voor zorgen, dat Ibubesi óók terugkomt, als hij niets vindt. Hoe doen we dat?”

Hij keek triomfantelijk de kring rond en zei toen: „Ik zal zeggen, hoe we dat moeten doen: we houden Phakati bij ons en beloven Ibubesi, dat we háár een pak slaag zullen geven, als hij niet terugkomt. En omdat Ibubesi meer van Phakati houdt dan van zich zelf, zal hij terugkomen, om zijn pak slaag te halen!”

Hij ging weer zitten en de anderen mompelden bewonderend, want dit was het slimste plan, dat een mens ooit kon bedenken. Mashoba had nu toch wel bewezen, dat hij slimmer was dan Ibubesi. „Kom, we gaan!” zei Mashoba dapper.

HOOFDSTUK 3

Eerst was het nog wel wat fris geweest in het veld, maar nu de zon hoger en hoger steeg, hingen ook de andere kinderen hun dekens over de struiken, of ze vouwden ze onder een struik op. Nu liepen ze rond in hun schortjes en lendendoekjes, of ook wel helemaal naakt. De kleine jongens en meisjes bewaakten de kudde geiten en de grotere kinderen de run-

deren. Het lijkt wel veel moeilijker en gevaarlijker, om op de runderen te passen, omdat ze zo groot zijn en van die lange, gevaarlijke horens hebben, maar zo is het niet! De grote kinderen lagen op hun rug in het droge gras, of ze leunden slaperig tegen een boompje, want de koeien graasden rustig tussen de struiken en deden nooit een poging om weg te lopen. Maar de geiten waren lastige beesten. Ze waren nooit lang op één plaats, vooral de jonge geitjes niet! Het leek wel, of ze steeds het volgende struikje lekkerder vonden dan dit. Dan renden ze met kromme sprongen een eind weg en de kinderen moesten telkens naar alle kanten hollen, om de weglopers weer terug te jagen naar de kudde.

Ibubesi had het er warm van! Achteraf had hij er een beetje spijt van, dat hij de anderen had laten slapen, want alleen Loma en Paluzu en Mashoba hoorden bij de groten, die de koeien hoedden; de andere broers en Mapulane hoorden te helpen met de geiten.

Er waren nog wel andere kinderen uit de kraal, die hielpen bij het bewaken van de geiten, maar die waren boos op Ibubesi, omdat hij zijn broertjes niet meegebracht had.

„Jij moet het werk voor drie doen en Phakati voor twee!” zeiden ze.

„We doen het best samen!” riep Phakati driftig. „Wij vinden het helemaal niet erg om heen en weer te lopen.”

Het bokje, dat vroeger in hun hut gewoond had, huppelde overal met hen mee, als ze om de geitenkudde heenrenden, om de weglopers terug te jagen. Ze hadden het erg warm, maar ze klaagden niet tegen de andere kinderen. Alleen zei Ibubesi tegen Phakati: „Als de hond van de kapitein jonge hondjes krijgt, vraag ik er één en dan leer ik hem op de geiten passen!”

„Ja, dat doen we!” juichte Phakati achter hem. „En als iemand ons kwaad wil doen, hebben wij een hond, die hem bijten zal!”

Verschrikt stond Ibubesi stil en hij draaide zich om. „Wie zou ons kwaad willen doen?” vroeg hij, en Phakati hoorde een beetje angst in zijn stem.

Ze keek naar het bokje en haalde giechelend haar schouders op. „Misschien is Mashoba kwaad,” zei ze lachend. „Als hij klappen krijgt, omdat hij te lang geslapen heeft, zal hij misschien wel boos zijn . . .”

Ibubesi klakte met zijn tong, want daar had hij nog niet aan gedacht. Hij vond het een leuke grap, om iemand lang te laten slapen, maar als Mashoba er nu klappen voor kreeg — daar had Phakati gelijk aan — dan zou Mashoba hem die klappen teruggeven, want Mashoba was al vijftien jaar en Ibubesi pas zeven, dus het zou helemaal niet moeilijk zijn om te slaan.

Op hetzelfde moment zagen ze de broers en zusjes aankomen en naar de herdertjes toerennen, die in het gras zaten.

„Gauw!” fluisterde Ibubesi, en hij trok zijn zusje achter een struik, waar ze direct naast elkaar neerhurkten. Door de kaal-

gegeten takken gluurden ze naar de kinderen, die overeind gesprongen waren en de langslapers uitlachten. Dat maakte Mashoba zeker kwaad, want ze hoorden hem hier helemaal schreeuwen: „Waar is Ibubesi?”

„Hij jaagt de geiten bij elkaar!” riep één van de anderen terug.

Ibubesi kon zien, dat zijn broers en zusjes in een kringetje gingen staan om met elkaar te overleggen, wat ze zouden doen. Toen zagen ze Mashoba in een boompje klimmen en over het veld turen.

Phakati kroop nog verder in elkaar, maar Ibubesi begon zachtjes te lachen, want Mashoba kon hem tòch niet zien.

Na een poosje liet Mashoba zich uit het boompje glijden en ze hoorden hem zeggen: „Zoeken!”

Sibonga en Mapulane kwamen deze kant op, terwijl Mashoba en Ntaba de andere kant op gingen. Loma bleef staan waar ze stond en Ibubesi fluisterde: „Loma wil niet mee zoeken!”

„Nee,” fluisterde Phakati terug. „Ze wil niet mee, ze is boos op Mashoba, omdat hij ons wil slaan.”

„Misschien wel!” gaf Ibubesi toe.

Ze hielden zich doodstil en keken scherp toe, waar Sibonga liep. Toen hun broer dichtbij kwam, hoorden ze hem roepen: „Ibubesi! Kom maar voor de dag, wij zullen je niet verraden!”

„Sst!” fluisterde Ibubesi en hij hield zijn zusje bij haar pols, omdat hij bang was, dat ze naar zijn broertje zou luisteren.

Nog dichterbij kwamen ze naar hun struik toe en even was Ibubesi bang, dat ze achter de struik om zouden lopen en hen ontdekken, maar ze liepen dicht langs de buitenkant van de kudde.

„Ze zijn er niet!” hoorden ze Mapulane zeggen. „Ik wist wel,

dat Ibubesi slimmer was dan Mashoba, want nu heeft Mashoba ook Phakati niet om klappen te geven, als Ibubesi niet terugkomt.”

„We moeten net zolang zoeken, tot we hen vinden,” zei Sibonga beslist. „Ze kunnen nooit ver weg zijn. Ik heb honger, en het is Ibubesi’s schuld, dat de honden de pap opgegeten hebben.”

Ibubesi schrok. Phakati voelde het aan zijn hand, want die schokte en hij kneep opeens veel harder in haar pols. Het meisje zelf was ook bang. Ze fluisterde: „De honden hebben de pap opgegeten — nu was er geen eten voor allemaal . . .”

„Sst!” siste Ibubesi zenuwachtig.

Met hun rug naar de struik, waarachter Ibubesi en Phakati zich verstopt hadden, bleven Sibonga en Mapulane staan.

„Ze zijn er niet!” zei Mapulane verdrietig. „Ik heb net een witte vogel zien vliegen, toen Mashoba het plan maakte om Phakati te slaan, als Ibubesi niet voor eten zorgde. De witte vogel heeft het geheim zeker aan hen verteld . . .”

„Dat kan niet!” zei Sibonga koppig. „Ibubesi is wel slim, maar hij is geen tovenaars, die met vogels kan praten.”

„Maar ze zijn weg, en waarom zou hij weggekropen zijn, als hij niet wist waar wij waren? Of denk je, dat hij naar huis gegaan is, om klappen te krijgen van onze vader?”

Sibonga begon opeens te lachen. „Ja,” riep hij, „naar huis zal hij niet gaan, want dan krijgt hij zéker klappen — hij kan beter klappen krijgen van Mashoba, dan van onze vader, want die slaat hard en hij heeft vanmorgen Mashoba een schop gegeven, toen jullie nog sliepen.”

Ibubesi en Phakati keken elkaar aan met grote, bange ogen. „We moeten weg!” fluisterde Ibubesi. „We kunnen niet naar

huis, en we kunnen ook niet hier blijven, want overal willen ze ons slaan, omdat de honden de pap opgegeten hebben.” Phakati dacht ernstig na. Toen zei ze: „Het is erg, dat ze niet gegeten hebben. We kunnen onze blikjes pap wel geven. Dan eten we vanmiddag maar niet; wij hebben vanmorgen veel gegeten.”

Daarna was het heel stil. Ibubesi sloot zijn ogen, zoals hij altijd deed, wanneer hij over een moeilijk plan na moest denken. Hij hoorde Sibonga zeggen: „We zullen hier op Mashoba wachten, dan zoeken we samen verder.”

En Mapulane antwoordde: „Ik wil niet, dat Mashoba Phakati slaat; Phakati is nog veel te klein. Als ik haar zie, zal ik zeggen, dat ze gauw weg moet gaan.”

„We moeten eten hebben!” herhaalde Sibonga op een sombere toon.

Toen deed Ibubesi zijn ogen open en hij zei: „Luister, Phakati: ik zal naar Sibonga gaan en hem zeggen, waar onze blikjes met middagpap staan. Ga jij nu zo vlug je kunt naar het bosje daarginds, voordat Mashoba ons ziet. Ik wacht tot je ver genoeg weg bent; dan zal ik pas naar Sibonga gaan en daarna kom ik je achterna.”

Hij liet de pols van zijn zusje los en gehoorzaam begon het kleine ding te rennen op haar dunne beentjes. Het bokje, dat al die tijd naast haar gewacht had, omdat Phakati haar armpje om zijn hals geslagen had, rende met haar mee.

„Zo,” fluisterde Ibubesi, toen hij haar achter het zandheuveltje zag verdwijnen, „niemand heeft haar gezien!”

Hij stond op en riep: „Sibonga!”

Sibonga en Mapulane sprongen overeind, alsof er een slang in het gras zat.

„Waar ben je?” vroeg Mapulane.

Ibubesi kwam achter de struik vandaan en lachte wat zenuwachtig.

„Wil Mashoba me slaan?” vroeg hij.

„Als je voor eten zorgt niet,” antwoordde Sibonga.

„Jullie mogen onze blikjes met maïspap hebben,” zei Ibubesi.

„Zal Mashoba me nu nog slaan?”

„Ik denk het wel,” zei Sibonga. „Denk je ook niet, Mapulane?”

„Ja, want twee blikjes pap is veel te weinig voor een hele dag,” vond Mapulane. „Je moet voor eten zorgen, Ibubesi, het is jouw schuld allemaal.”

Het was even stil. Eindelijk zei Ibubesi: „Ik zal het proberen. Maar als ik niets vind, kom ik niet terug, ik wil geen klappen hebben.”

Sibonga kwam een paar stappen dichterbij, maar Ibubesi liep evenveel stappen verder weg. Toen bleef Sibonga maar staan, want hij wist best, dat hij Ibubesi toch niet kon vangen.

„Waar is Phakati?” vroeg hij, want Phakati zou hij nog wel kunnen inhalen, als ze in de buurt verstopt was.

„Opgegeten door een rode os!” riep Ibubesi spottend en toen begon hij te rennen in de richting van de zon, een heel andere kant op, dan Phakati gegaan was. Hij keek nog één keer om, maar Sibonga en Mapulane stonden nog op dezelfde plek, zonder moeite te doen hem in te halen. Misschien praatten ze wel over de blikjes pap, die onder de struiken moesten staan, waar ook de dekens van de andere kinderen lagen. En ze hadden wel zoveel honger, dat ze liever naar de pap gingen, dan Ibubesi achterna, die toch veel te vlug en te slim was, om zich te laten vangen.

Met een grote boog liep Ibubesi door het veld. De struikjes en heuveltjes verborgen hem al gauw, zodat het hopeloos

zou zijn om hem nu nog te zoeken. Hij holde naar het bosje toe, waarin Phakati zich verstopt had en floot. Direct kreeg hij antwoord en toen zag hij zijn zusje zitten met het bokje tegen zich aangedrukt. Ze zag er heel tevreden uit en lachte tegen haar broertje.

„Daar ben ik!” zei Ibubesi guitig en hij ging naast haar zitten. „Mashoba heeft ons niet gezien en Sibonga is me ook niet achterna gekomen.”

„Gaan we nu naar huis?” vroeg Phakati.

Ibubesi schudde heftig zijn hoofd. „Nee,” zei hij, „we gaan eten zoeken. Als we geen eten vinden, zal Mashoba ons slaan, en als we naar huis gaan, slaat onze vader ons.”

Phakati keek hem aan met haar grote, zwarte ogen. Ibubesi kon zien, dat ze een beetje bang was. Daarom zei hij troostend: „Als we eten vinden, zal Mashoba ons niets doen en vanavond is onze vader vergeten, wat we gedaan hebben.” Direct lachte het kleine meisje weer en ze zei: „Ja, dan is hij het vergeten . . .”

Met een heel wijde boog liepen ze om de kudden heen, in de richting van de kraal. De zon stond nu hoog aan de hemel en het was erg warm. Geen blaadje bewoog aan de struikjes en ook het gras golfde niet, zoals vanmorgen, toen de wind erover streek. Maar Ibubesi en Phakati hadden geen last van de warmte. Ze liepen op een sukkeldrafje en zagen al gauw het hoge dak van fijn, droog gras, dat bij de hut van de kapitein hoorde. Ibubesi liep voorop en opeens hoorde hij Phakati vragen: „Waar gaan we eten halen, Ibubesi?”

Direct stond de jongen stil. Hij draaide zich om en wachtte tot het meisje dicht bij hem was. Toen fluisterde hij: „We plukken maïskolven op het veld van de kapitein, daar staan hele grote!”

Eerst zei Phakati niets, maar haar ogen werden nog groter dan anders van schrik. Ze stond doodstil en keek haar broertje aan. Toen zei ze: „Dat mag niet, Ibubesi! Als de kapitein ons ziet, slaat hij ons misschien wel dood.”

Ibubesi haalde zijn schouders op. „Hij ziet ons niet, hij slaapt!” zei hij brutaal. „De maïs steekt boven onze hoofden uit — als niemand ons erin ziet gaan, gebeurt er niets.”

Ze gingen nu linksaf, over een droog, rood zandpad, dat langs het aardappelveld van de kapitein liep en uitkwam bij het maïsveld. Ze liepen langs het pad, maar voordat ze een open stuk overstaken, keek Ibubesi goed uit, of er geen gevaar was. Vooral bij het aardappelveld deden ze voorzichtig, want het was best mogelijk, dat de vrouw van de kapitein daar aan het werk was.

„Wacht even!” zei Ibubesi.

Hij liet Phakati achter bij een brede struik en zelf sloop hij op handen en voeten naar de heg, die om het aardappelveld geplant was. Daar ging hij staan en kon precies boven de dikke heg uitkijken. Hij hield zijn adem in en stond op zijn tenen, want hij was maar klein. Hij kon natuurlijk niet zien, dat de vrouw van de kapitein een beetje zat uit te rusten in de schaduw van die heg, nu het zo heet werd op het land. Ze had de grote schoffel, waarmee ze de zoete aardappels gerooid had, met de steel in de grond gestoken, zodat ze hem straks weer makkelijk kon vinden. Ze dommelde een beetje, ze was moe, want het werk met de schoffel was zwaar.

Toen hij dacht, dat hij alles goed gezien had, begon Ibubesi te lachen. Hij had er opeens een heleboel plezier in, dat hij straks met een arm vol verse maïskolven bij de kudde zou aankomen. Wat zouden ze allemaal grote ogen opzetten! Ze

zouden allemaal vinden, dat er geen slimmer en dapperder jongetje was dan hij!

Hij draaide zich om en riep: „Kom maar, Phakati, er is niemand!”

Het meisje kwam direct te voorschijn en huppelde naar hem toe.

„Is er niemand?” riep ze.

„Nee,” zei Ibubesi. „We kunnen net zoveel maïskolven meenemen als we willen, en we zullen er zelf ook van eten, tot we genoeg hebben!”

Phakati klapte in haar handen. „Ja-ja!” riep ze.

Ze wilden juist verder gaan, toen ze achter de heg een hoofd zagen.

„Zo,” zei de vrouw van de kapitein, „willen jullie maïs gaan stelen? Wie zijn jullie? O, ik zie het al! Ibubesi en Phakati! Dan zal ik maar eens tegen de kapitein gaan zeggen, wat jullie van plan zijn en de kapitein zal wel met jullie vader gaan praten. Die zal het jullie wel afleren, om maïs te stelen!”

Ze begon hoe langer hoe harder te praten, want toen ze haar hoofd zagen opduiken boven de heg, konden de kinderen zich van schrik eerst niet bewegen, maar daarna pakte Ibubesi de hand van zijn zusje en trok haar mee. Ze werden zó bang, nog nooit waren ze zo bang geweest. Ibubesi voelde zijn benen trillen en hij kon in het eerst niet eens hard lopen. En doordat de vrouw steeds harder begon te praten, leek het alsof ze hen achtervolgde. Phakati begon te gillen en daardoor werd Ibubesi nog banger. Zo hard hij kon, begon hij te rennen, zonder te kijken waarheen hij liep.

„. . . die zal jullie wel afleren, om maïs te stelen!” schreeuwde de vrouw achter de heg, en nòg harder rende Ibubesi.

Phakati huilde, maar ook háár beentjes repten zich zo hard ze konden. En dat was héél hard, want ze liepen altijd te draven achter de ondeugende geiten, die uit de kudde liepen.

Ze dachten er niet meer aan, om maïs te stelen, ze dachten nergens meer aan. Het leek wel, alsof de stem van de vrouw nog steeds achter hen bleef roepen: „... die zal jullie wel afleren, om maïs te stelen!” Ze durfden niet om te kijken, ze durfden niet één keer stil te staan, ze renden maar. Ibubesi hoorde wel, hoe de adem van zijn zusje hijgde, maar hij trok haar mee, er was niets aan te doen. Zelf voelde hij ook, hoe zijn longen pijn deden en zijn benen wilden niet meer zo vlug gaan als eerst. Hij balde zijn ene vuist en zette door, totdat Phakati hijgde: „Ibu-besi ik... kan... niet... meer!” Op hetzelfde moment struikelde ze en viel languit op de grond. Daar bleef ze liggen en ze huilde van angst en pijn. Misschien dacht ze wel, dat de vrouw van de kapitein hen nog achterna zat en haar nu zou pakken. Maar er gebeurde niets.

Ibubesi hurkte bij haar neer en vroeg angstig: „Heb je je pijn gedaan, Phakati?”

Ze schudde haar zwarte kroeskopje en huilde maar door.

Ibubesi keek om zich heen. Overal stonden hoge struiken en er was niemand, die hen hier zien kon. Gerustgesteld ging hij zitten en hij haalde adem door zijn mond, zo moe was hij. Het gras stond hier zo hoog, dat ze er helemaal door verborgen werden. De kudde was hier al een hele poos niet geweest en het was de vraag, of de kudde er ooit geweest was, want Ibubesi kon zich deze plek niet herinneren.

Phakati hield op met huilen. Ze tilde haar gezicht uit het gras en keek naar haar broertje. De zon scheen op de grote tranen, die in haar ogen stonden, en daardoor leken haar ogen grote, glinsterende diamanten, met een zwarte diamant

in het midden. Om haar te troosten, lachte Ibubesi en het meisje lachte terug.

„Ze hebben ons niet gepakt!” zei Ibubesi dapper.

„Jij kunt zo hard lopen, niemand kon ons vangen!” lachte Phakati.

„Niemand!” knikte het jongetje nog eens, maar intussen betrok zijn gezicht, want het zag er nu allemaal wel erg lelijk voor hen uit! Phakati zag het direct en ze vroeg ernstig:

„Durf je nu nog naar huis?”

Hij antwoordde niet direct, maar bleef haar aankijken; zijn zwarte, glimmende gezichtje stond heel ernstig. Eindelijk schūdde hij zijn hoofd en zei: „We kunnen niet naar huis gaan — ze zullen ons doodslaan, als we thuishomen!”

In plaats van harder te gaan huilen, wreef Phakati haar ogen droog met de rug van haar hand en ze lachte naar haar broertje, héél dapper.

HOOFDSTUK 4

De moeder van Ibubesi en Phakati had het intussen heel druk gehad. Ze had zo vlug ze kon het vuur aangeblazen, héél voorzichtig, totdat de stukjes houtskool weer mooi gloeiden. Daarna legde ze er wat hooi en droge takjes op en ze blies opnieuw. Thabu, het vrolijke kleine meisje, zat dicht bij het vuur naar haar moeder te kijken en telkens als moeder blies, blies zij ook, met ronde, bolle wangetjes. Al heel gauw dansten er vlammetjes tussen het hooi en ze kropen omhoog langs de takjes. De vrouw legde wat dikkere takjes en stukken hout op het vuur en nu duurde het niet

lang meer, of het vuur brandde fel. Het papblik, dat de honden die morgen bijna helemaal hadden leeggegeten, was schoongemaakt en er stond nu water met melk erdoor klaar om gekookt te worden voor de pap. Naast het vuur lagen een paar grote stenen, en daarop een paar ijzeren staven, dwars over het vuur heen. Op die staven werd de bus gezet en de vlammen speelden aan alle kanten om het zwartgeblakerde papblik heen. Het kleine meisje, dat steeds was blijven blazen, kroop een eindje achteruit, want het vuur werd nu wel erg heet.

De moeder van de kinderen liep met een somber gezicht rond. Ze vond het verdrietig, dat de kinderen nu allemaal zonder eten weggestuurd waren naar de kudde. Maar terwijl ze rondliep, klaarde haar gezicht op. Haar man zat een pijpje te roken tegen de hut en ook hij keek somber. Misschien vond hij het ook wel een beetje erg, maar hij was vooral boos. Hij was boos op de buurman, die hem uitgelachen had. En op de honden was hij woedend, omdat ze de pap van de kinderen en van hem zelf hadden opgegeten. Bovendien had hij honger en hij kon het niet uitstaan, dat buurman voldaan over zijn ronde buikje zat te wrijven, terwijl hij met gesloten ogen in de zon zat.

De vrouw zag het wel, dat haar man boos was en daarom ging ze maar stil haar gang. Het water in de bus begon al te zingen. Ze haalde de zak met maïsmeel te voorschijn en zette die alvast klaar. Toen draafde ze weg en even later keerde ze terug met een stuk vlees, dat ze aan een ijzeren pen reeg en boven het vuur hing. Haar man, die eerst somber gekeken had, snoof eens, toen hij de lekkere geur van het vlees rook. Hij slikte eens, hij ging onrustig verzitten en keek naar de ingang van zijn hut, waaruit die heerlijke braadgeur naar

buiten kwam. Ook de buurman opende zijn ogen en snoof. Al had hij vanmorgen veel pap gegeten, in zo'n stukje vlees zou hij ook nog best trek hebben. Maar hij begreep, dat het vlees niet voor hem was, maar voor zijn buurman. Hij lachte eens, en buurman lachte terug.

Binnen begon de vrouw te zingen. Ze schudde meel in de pan met verdunde melk en roerde er snel in, terwijl de pap borrelend begon te koken. Ze wist zeker, dat ze haar man een groot plezier gedaan had, door het stuk vlees te halen. Nu zou hij toch nog lekker eten en dan zou hij niet langer boos zijn. O, ze kende hem zo goed! Hij was streng en driftig, maar het was ook gauw weer over. Och, en als ze erover nàdacht, moest ze er zelf om lachen, hoe die kleine Ibubesi hen allemaal voor de gek gehouden had! Ach-ach, die slimme bengel! Hij wist, dat de zon de jongens altijd wakker maakte en de jongens háár. En nu had hij gemaakt, dat ze bleven slapen, allemaal!

Ze zong. Het was een mooi lied, dat ze zong. Het ging over de koning van haar volk, die dapper gevochten had, toen het oorlog was en die als een zwaluw weer terugkeerde, als hij uitgetrokken was om te vechten. Grote, witte veren droeg de koning op zijn hoofd en om zijn benen witte geitevellen. Over zijn schouders hing een luipaardvel en in zijn rechterhand hield hij stevig de assegaai, de werpspeer, terwijl zijn linkerhand hem beschermde met een schild van hard rundleer, waar witte en rode vlekken op zaten, omdat het haar van de koe erop was blijven zitten.

Terwijl ze zong en roerde, bewoog de vrouw haar lichaam heen en weer en ze sloeg met haar linkerhand op haar been de maat. Ze zong niet hard, maar toch hard genoeg, dat haar man het lied kon horen. Haar man hield van dit lied, dat wist

ze goed, want hij heette Moeketsi en dat betekent: de tweede zoon van de koning. Zo was het ook: haar man was een zoon van de koning, een prins. Maar die koning was lang geleden weggejaagd en ook haar man was gevlucht en nu woonde hij hier heel eenvoudig tussen de mensen van de kraal. Maar als je hem zag staan of hoorde spreken, dan kon je zien en horen, dat hij de zoon van een kafferking was. Hij had een trotse houding en een sterke stem.

De pap werd al dikker en dikker en eindelijk zette de vrouw de pot op de grond. Daarna nam ze een deksel en schepte daar met de houten lepel wat hete pap op. Ze legde er het stuk geroosterd vlees naast en keek er tevreden naar, voordat ze het naar buiten bracht, bij haar man, die zich zelf bedwong om niet te laten merken, hoeveel trek hij had.

De vrouw zette het deksel naast hem neer en tikte tegen zijn knie. Hij keek op en gromde iets. Was hij dan nog boos? Welnee! Maar hij was een beetje koppig en hij wilde niet laten merken, dat hij eigenlijk spijt had van zijn boosheid van die morgen.

Binnen schepte de vrouw nog een deksel vol pap, dan kon dat vast afkoelen voor de kleintjes. Toen liep ze naar de hut van de jongens en de hut van de meisjes en verzamelde daar al de lege blikjes, waarin de kinderen hun middagpap meenamen. Ze schepte alle blikjes boordevol en toen ze ze daarna telde, lachte ze hartelijk. Er waren twee blikjes te weinig en ze begreep opeens, wat er precies gebeurd was! Ja, natuurlijk, die kleine slimme Ibubesi had wel voor zich zelf en zijn zusje Phakati gezorgd! Die ging heus niet met een lege maag het veld in; hoe had ze zo dom kunnen zijn om dat te denken! En natuurlijk had hij in zijn haast vergeten om het papblik weer terug te zetten in de grote hut, zodat de honden de

kans gekregen hadden om de bus leeg te eten.

Ze zette de gevulde blikjes in een mand en ging toen eerst de kleintjes eten geven. Met haar vingers schepte ze de pap op, zodat ze direct voelde, of het eten soms nog te heet was voor de kleine mondjes, en toen stopte ze het voedsel in de wijdopen bekjes. De kleine kaffertjes zaten naast elkaar op de harde vloer en sperden hun mondjes wagenwijd open, want ze hadden zó lang moeten wachten! . . .

Het allerkleinste zusje sliep alweer, gerold in de deken van haar moeder.

Nadat de kinderen gegeten hadden, at ze vlug zelf nog wat en toen kroop ze naar buiten, waar ze de mand met blikjes op haar hoofd zette. Haar man was klaar met eten en hij leunde behaaglijk tegen de wand van hun hut. Nu hij gegeten had en een vers pijpje opgestoken, was hij héél tevreden.

„Ik breng de kinderen even eten,” zei de vrouw.

Hij keek op en grijnsde. Zijn sterke, witte tanden hielden daarbij de steel van zijn pijp stevig vast. Je kon zien, dat hij er blij om was, dat de jongens en meisjes nu toch nog te eten kregen. Hij was wel erg boos geweest, maar zó erg had hij

het nu toch óók weer niet gemeend. Bovendien hadden ze nu wel straf genoeg gehad, want de zon stond al hoog; het was niet vroeg meer.

Thabu, zijn dochttertje, was ook buiten gekomen en ze trok aan zijn oor, terwijl ze hard lachte om de gekke gezichten, die vader daarbij trok.

De moeder, die ze in het dorp Lomithi noemden, liep op een drafje de kraal uit en het veld in. Ze had haast, want ze maakte zich ongerust over haar kinderen, die het al die tijd zonder eten hadden moeten stellen.

Langs de puntige omheining van de kraal draafde ze, in de richting van het aardappelveld van de kapitein. Ze wist precies waar de kudde was, want toen ze zelf nog jong was, was ze ook iedere dag met de kudde het veld in geweest, zoals alle kaffermeisjes dat doen.

„Hé, Lomithi!” hoorde ze plotseling roepen.

Lomithi bracht haar hand aan de mand, die ze op haar hoofd droeg en draaide zich in de richting waaruit de stem kwam.

„Ha, Budaja!” groette ze vriendelijk. Maar de vrouw van de kapitein, die op het aardappelveld stond, met de schoffel in haar hand, lachte niet. Ze plantte de schoffel in de aarde en toen Lomithi wilde doorlopen, riep ze: „Luister eens, Lomithi!”

Tegen haar zin bleef de moeder staan. Ze had eigenlijk geen tijd voor een praatje, omdat haar kinderen moesten eten. Maar ze was te vriendelijk, om nu tòch door te lopen. Daarom wachtte ze, trappelend van ongeduld.

„Ik wil je maar even zeggen, dat ik vanmorgen twee van je kinderen weggejaagd heb, toen ze maïs wilden stelen op ons veld!” zei de vrouw van de kapitein, en je kon zien, dat ze er

nog plezier in had ook, toen de moeder daar vreselijk van schrok.

„Het kan niet!” zei Lomithi.

„Het kan niet?” riep de andere vrouw. „Vraag het dan maar eens aan Ibubesi en Phakati! Of zijn dat soms geen kinderen van je?”

Ze lachte spottend en voegde eraan toe: „Reken er maar op, dat ik het tegen de kapitein zal zeggen ook! Het is wat moois, dat je je kinderen maïs leert stelen op ons land!”

Lomithi wist niet direct wat ze moest antwoorden, maar haar ogen leken nog zwarter dan anders, zó boos was ze. Zonder een woord te zeggen, draaide ze zich om en liep door.

„Ja, nu heb je niks te zeggen, hè?!” riep Budaja haar na. „Als je maar niet denkt, dat je zó van ons afkomt!”

Lomithi draafde voort. Ze was opeens nog veel erger ongerust geworden. Hoe was dat nu mogelijk, dat Ibubesi en Phakati hier waren geweest om maïs te stelen? Zij hadden toch geen honger? Ze hadden gegeten en bovendien hun portie meegenomen voor tussen de middag. Wat kon er gebeurd zijn, dat ze toch nog probeerden maïs te stelen bij de kapitein?

Ze liep nu zo hard, dat ze het er warm van kreeg. Al gauw hoorde ze de geiten mekkeren en een enkele keer loeide een koe van de grote kudde. Ze besloot daar het eerst heen te gaan, want Mashoba zou wel weten, wat er met Ibubesi en Phakati aan de hand was.

Ze vond de oudste kinderen in de schaduw van een doornboom. De doornbomen zijn niet hoog en ze hebben een platte, brede kruin, zodat ze wel wat op een paraplu lijken. Loma Paluza zag haar het eerst. Ze zat met haar rug tegen de stam, maar sprong direct op, toen ze haar moeder zag. Ze

dacht bij zich zelf: Die Ibubesi is slimmer dan wij allemaal bij elkaar, want nu is die kleine rekel gewoon naar huis gegaan en hij heeft moeder overgehaald om ons eten te brengen. De slimmerd zal er heus wel voor gezorgd hebben, dat onze vader hem niet zag, en moeder is gek op hem, die windt hij om zijn vinger.

Ze boog vrolijk en riep: „Bayeto! Ik groet u!”

Maar moeder lachte niet terug. Ze hijgde en haar gezicht was nat van het zweet.

Het meisje schrok, toen ze dat zag en ze wilde iets vragen, maar haar moeder was haar voor en riep: „Loma, waar is Ibubesi?”

„Ibubesi?” vroeg het meisje verbaasd, want ze had vast en zeker gedacht, dat haar broertje nu thuis was.

De anderen kwamen óók overeind, Mashoba ook.

Toen het meisje geen antwoord wist te geven, herhaalde de moeder haar vraag aan Mashoba. „Mashoba, waar zijn Ibubesi en Phakati?”

„Naar huis, denk ik,” zei de jongen onverschillig, maar hij sloeg zijn ogen neer, toen zijn moeder hem zo doordringend aankeek. Hij trok zijn schouders op en zweeg.

De andere jongens en meisjes lachten maar wat, toen de vrouw de kring rondkeek.

Eindelijk vroeg Loma Paluza: „Zijn ze dan niet naar huis gegaan?”

„Nee!” antwoordde haar moeder en haar stem klonk hoog en scherp, omdat ze zo verschrikkelijk ongerust was. „Budaja heeft me gezegd, dat ze maïs probeerden te stelen!”

Mashoba sprong op alsof een slang hem beet, maar toen hij stond, keek hij beschaamd een andere kant uit. Zijn moeder begreep toen direct wat er aan de hand was en boos riep ze:

„Lafaard! Heb je er die kleine kinderen op uitgestuurd om maïs te stelen? Durfde je zelf niet, en moest Ibubesi het toen maar doen?”

„Nee, moeder!” zei Loma Paluza, die zich plotseling ook schaamde, omdat ze eraan meegedaan had, uit boosheid over haar honger. „Nee, we hebben hem niet eens gezien, maar Sibonga en Mapulane wel en die hebben hem gezegd, dat hij voor eten moest zorgen, omdat we door zijn schuld . . .”

Ze hield plotseling op en begon te huilen, want in haar hart hield ze ontzaglijk veel van haar kleine broer en zus.

Haar moeder nam de mand van haar hoofd en zette er twee blikjes uit. „Hier,” zei ze zenuwachtig, „ik heb eten meegebracht. Schiet op en ga met me mee om de kinderen te zoeken, want thuis zijn ze niet en onderweg heb ik ze ook nergens gezien!”

Mashoba en Loma namen ieder hun blikje aan. „Jullie passen wel op de beesten,” zei Mashoba tegen de anderen en hij wachtte niet eens af, tot die „ja” knikten, maar liep op een sukkeldrafje met zijn moeder mee naar de geitenkudde, om eerst eten te brengen bij de kleine broers en Mapulane.

„Wat heb je tegen Ibubesi gezegd?” vroeg moeder Lomithi aan Sibonga.

„Ik?” vroeg Sibonga wel wat brutaal. „Ik heb hem alleen gezegd, dat hij klappen zou krijgen van Mashoba, als hij niet voor eten zorgde.”

„Bah!” schreeuwde hun moeder. „Ik wist niet, dat jullie zó laf waren! Het was immers maar een grapje van hem, en jullie konden toch best begrijpen, dat ik jullie eten zou brengen? Ga allemaal mee om de kinderen te zoeken, en jullie . . .” zei ze tegen de andere kinderen, „jullie moeten vandaag maar met elkaar voor de geiten zorgen.”

De anderen zeiden niets. Ze schaamden zich óók wel een beetje, want ze hadden immers Ibubesi en Phakati samen achter de geiten laten draven, omdat de broers en Mapulane en Loma Paluza te laat waren? Ze voelden nu wel, dat dat niet erg flink geweest was en ijverig joegen ze de geiten bij elkaar.

„Luister goed!” zei moeder Lomithi. „Jij, Mashoba, gaat zoeken in de richting, waarin de zon opgaat. Jij bent groot genoeg, om alleen te gaan en als het avond wordt, kom je naar huis. Loma Paluza en Ntaba gaan samen in de richting waarin de zon ondergaat, en als het avond wordt, kom je naar huis. Mapulane en Sibonga gaan in de richting van het dorp, tot de avond. Onthoud goed, langs welke weg je gegaan bent, anders verdwaal je! Ik ga nu eerst naar huis, om je vader te waarschuwen.”

Ze keek Mashoba lang aan en zei toen nog langzaam: „En als je Ibubesi slaat, zal je vader jou slaan, Mashoba!”

De grote jongen lachte verlegen. „Ik zal hem niet slaan,” zei hij, terwijl hij naar zijn blikje met stijve maïspap keek, dat hij in zijn hand hield.

De moeder wachtte, tot de kinderen waren weggedraafd in de richting, die ze hun had aangewezen. Mashoba keek nog een keer om, voordat hij achter de bosjes verdween. Ze was er blij om, dat hij zich zo schaamde, want als je je nog kan schamen, ben je nog niet echt slecht.

Daarna draafde ze zelf naar de kraal terug, de lege mand op haar hoofd. Ze vond haar man bij de hut, bezig met een spelletje met drie stokjes en een ronde steen. Hij had een stokje, Thabu één en de buurman één. Lomithi hoorde de mannen schateren om de grappige manier, waarop Thabu het steentje telkens wegsloeg met haar stokje, zodat het ver voor-

bij het kringetje rolde, dat de mannen in het zand getekend hadden. Thabu zelf kraaide van plezier en ze danste om de mannen en het steentje heen, als ze geslagen had.

„Zo!” zei Moeketsi, toen hij zijn vrouw zag terugkeren, en hij lachte.

„Ibubesi is weg met Phakati!” zei ze.

De mannen sprongen op. „Wie zegt dat?” vroeg Moeketsi ongelovig. „Ze zullen best bij de kudde zijn en zich voor je verstoppt hebben!”

„Nee,” zei zijn vrouw, „ze zijn weg! Ze hebben geprobeerd, om maïs te stelen bij de kapitein en toen ze betrapt werden, zijn ze weggerend. Ze durfden niet hierheen, omdat ze bang waren voor jou, en ze durfden niet naar Mashoba, omdat hij Ibubesi slaag beloofd had — toen zijn ze weggelopen!”

Op hetzelfde moment kwam de kapitein eraan. Hij stapte met lange, brede passen, zoals het bij de hoofdman van een kraal paste.

„Ik moet je spreken!” zei hij, toen hij vóór Moeketsi stond.

„Ga je gang!” antwoordde Moeketsi.

Hij keek naar zijn vrouw, maar die was weggekropen in de hut.

„Jij hebt er je kinderen op uitgestuurd, om mijn maïs te stelen!” zei de kapitein en hij keek Moeketsi uitdagend aan.

„Zo,” zei Moeketsi langzaam en hij voelde hoe hij héél driftig werd. „Zó, heb ik dat gedaan? Nou, dan vind ik, dat mijn kinderen groot gelijk hadden, want jij hebt vanmorgen je honden erop uitgestuurd, om onze maïspap op te eten!”

„Ja, dat is waar! Ik heb zelf gezien, dat ze de bus leegaten!” riep de buurman.

„Hoe kan ik een hond sturen, om maïspap te gaan eten?” schreeuwde de kapitein woedend.

„En hoe kan ik er een kind van zeven jaar op uitsturen, om maïs te stelen!” brulde Moeketsi nog nijdiger. „Maak dat je wegkomt, anders zal ik je leren, om je honden op onze pap af te sturen, zodat mijn kinderen zonder eten naar het veld moesten!”

Hij balde zijn vuisten en de kapitein was gelukkig zo wijs, dat hij zich omdraaide en wegging. „Je hoort nog wel van me!” zei hij alleen.

HOOFDSTUK 5

„Kom maar, Phakati!” zei Ibubesi. „We zullen best ergens water vinden!”

Ze liepen nu al zo lang, ze hadden honger en dorst en de zon brandde op hun zwarte bolletjes. Ze wisten absoluut niet, waar ze waren, nergens zagen ze een dorp of zelfs maar een alleenstaande hut. Ze waren niet bang, want iedere dag liepen ze in het veld en hun eigen veld zag er bijna net zo uit als dit; alleen wisten ze daar de weg en hier niet. Maar honger hadden ze en nog meer dorst. Als ze iets tegen elkaar zeiden, leek het net, of hun tong stijf was, en hun lippen kleefden aan elkaar. Het leek wel, of er nooit een eind zou komen aan het veld. Soms klommen ze een heuveltje over en als ze bijna boven waren, zei Ibubesi: „Misschien ligt hierachter wel water!” Daardoor hield Phakati dapper vol, maar als ze dan eindelijk boven waren, zagen ze in de verte alleen de volgende heuvel en beneden was het veld precies zo, als het veld, waar ze juist doorheen getrokken waren. Zelfs Ibubesi was daar toch even stil van en het duurde even, voordat

hij weer nieuwe moed had en zei: „Kom maar, Phakati, van de heuvel af gaat het makkelijk en misschien ligt er water achter de volgende heuvel, want we zullen best ergens water vinden.”

Phakati glimlachte tegen hem; ze was zo'n dapper klein ding! „Laten we er maar gauw heengaan!” zei ze en ze trok Ibubesi mee. Zo ging dat nu al uren aan één stuk. Soms waren ze zó moe, dat ze boven op een heuvel gingen zitten wachten, tot de moed weer terugkeerde. De hete lucht trilde boven de bosjes en boven de heuvels, maar water was er niet.

Ten slotte klauterden ze tegen een hoge, steile heuvel op. Er lagen stukken steen tussen het zand en de heuvel had kale plekken, alsof er veel op gelopen werd.

„Kom maar, Phakati!” fluisterde Ibubesi, maar hij kon zelf óók niet meer. Maar toen ze boven op de heuvel kwamen en er alweer helemaal op rekenden, dat ze een volgende heuvel zouden zien, zagen ze aan de voet van hun heuvel een meertje. Het water was blauw en helder en het leek, alsof er een fris windje over het meertje streek.

„Water!” riep Phakati en toen begon ze pas te huilen.

Hand in hand draafden ze de heuvel af en ze lachten en huilden tegelijk. Bij het meertje gingen ze met hun voeten in het water staan en ze schepten het water in hun handen en dronken zo. Toen ze genoeg hadden en zich plotseling niet moe meer voelden, schepten ze het water over hun hoofd en gingen erin zitten, tot ze het helemaal niet warm meer hadden. Ze spetterden elkaar nat en juichten. Het leek net, of het meertje en heel de grote wereld om hen heen van hèn was. Ze konden er haast niet genoeg van krijgen, maar ten slotte zei Phakati: „Ik heb honger.”

„Ik ook!” gaf Ibubesi toe en hij keek om zich heen. Toen zag hij aan de overkant van het meertje een donkergroen veld, met kale plekken ertussen, dat langzaam opliep tegen de helling van de heuvels.

„Suikerriet!” riep hij blij, want hij herkende het hoge, groene riet direct, omdat de kapitein er achter zijn maïsveld óók een stukje mee beplant had.

Na het bad voelden ze de moeheid niet meer, alleen nog de honger. En voor die honger was nu ook een oplossing gevonden, want het water liep om hun tanden, bij de gedachte aan de zoete, sappige riestengels, die ze straks zouden eten. Het was een lange wandeling om het meertje heen. Maar wat gaf dat, als ze straks zouden snoepen van het riet?

Het bokje scheen maar nooit moe te worden. Het dartelde met kromme sprongen om de kinderen heen, rende nu eens een heel eind voor hen uit, totdat hij een struikje vond met zulke heerlijke blaadjes, dat hij er haastig aan begon te knabbelen, en dan bleef hij rustig achter, tot hij genoeg had. Plotseiling stooft hij hen dan weer voorbij, sprong op een zware steen en er met een scheve bokkesprong weer af. Bij het meertje had hij een paar slokjes gedronken van het heldere, koele water en was toen blijven kijken op de oever, hoe die malle kinderen water over zich heen schepten en in het meertje lagen te rollen. Hij hield zijn kopje scheef en zijn kleine horentjes priemden hoog in de lucht.

Maar nu ze wat opgefrist waren, begonnen de kinderen te rennen, samen met hun bokje. Ze konden hem natuurlijk lang niet inhalen, want bokjes zijn watervlug, maar ze probeerden het wel en hadden de grootste pret, als het bokje de verkeerde kant op liep, zodat ze hem voorbijrenden. Zo waren ze nog veel eerder bij het hoge, donkergroene suikerriet,

dan ze gedacht hadden. Ze keken elkaar aan en lachten een beetje bang, want als iemand zag, dat ze zo maar een stengel van het riet afbraken, zouden ze misschien wéér moeten vluchten. Maar het was overal zó stil, nergens was iemand te zien. Langs het suikerrietveld liep wel een stoffige zandweg, maar die was verlaten, zover ze konden zien.

„Kom maar, Phakati!” zei Ibubesi moedig en ze liepen naar het riet. De stengels waren wel driemaal zo hoog als de kinderen; ze leken net miertjes tussen het gras. Ibubesi boog zo'n hoge stengel om en trok er de bladscheden af. Toen kwam de sappige stengel bloot en die brak hij af, een stuk voor Phakati en een stuk voor zich zelf.

„Kom!” zei hij weer en ze kropen tussen de stengels weg, zodat niemand hen kon zien, als er misschien tòch eens iemand voorbijkwam. Daar zetten ze hun sterke, witte tandjes in de stengel en ze keken elkaar daarbij glunderend aan, want het riet was heerlijk zoet en sappig. Het was wel waar, dat het niet veel tegen de honger hielp, maar zolang ze snoepten, voelden ze de honger in ieder geval niet.

Ze zaten er heel lang, totdat ze een scherp gevoel in hun keel kregen van al die zoetheid. Toen stond Ibubesi op en hij zei een beetje bezorgd: „De zon is bijna op de heuvels.”

Ze bogen het riet op zij met hun armen en kwamen op het zandpad. Toen zag Phakati het ook: ja, de zon was al helemaal gedaald. De struikjes en bomen wierpen lange schaduwen over het pad en er was ook weer een zuchtje wind. Phakati rilde en ze legde haar handje in die van haar broertje. „Ik heb nog honger,” zei ze, „en slaap.”

Ze geeuwde en op hetzelfde moment geeuwde Ibubesi ook. Het bokje mekkerde, terwijl het met half gesloten ogen naar de zon keek.

„Misschien vinden we straks maïs,” bedacht Ibubesi en met een sprongetje stond hij op de weg. Naar het noorden zagen ze suikerriet, zover ze konden kijken, maar naar het zuiden leek het veld lichter groen dan hier. Die kant gingen ze op en het bokje dartelde om hen heen.

Ibubesi had gelijk: aan het eind van het suikerrietveld begon een enorm veld maïs; hoge, harde stengels, met pluimen in de top, en tegen de stengels, even boven de grote bladeren, langwerpige, ronde maïskolven, keurig verpakt in geelachtig blad, dat wel wat op papier leek. Uit de kolven hingen ook pluimen van lange draden. Maar toen ze bij het veld aankwamen, konden ze dat niet eens meer duidelijk zien, want het was al schemerig. De zon was weggezakt achter de heuvels en de wijde wereld leek nu nog veel stiller en eenzamer dan eerst. Een nachtvogel gaf een luide schreeuw, toen de kinderen bij het maïsveld aankwamen, maar het bokje schrok er meer van dan Ibubesi en Phakati, want die waren de nachtvogels wel gewend.

Ze hoefden nu niet bang meer te zijn voor ontdekking. Ze plukten ieder een dikke maïskolf en trokken er de schede af. Al draaiend kloven ze met hun tanden de sappige maïskorrels af en nu was hun honger helemaal voorbij. Ibubesi zuchtte ervan. „Lekker,” zei hij.

Het duurde lang, voordat Phakati iets terugzei. Ibubesi hoorde haar nog een paar keer geeuwen in het donker en juist toen hij wilde vragen, of ze slaap had, zei ze: „Ik heb het koud.”

„We zullen gaan lopen,” antwoordde Ibubesi. „Dat helpt tegen de kou.”

Hij stond op, maar nu voelde hij pas goed, dat hij moe was. Zijn benen waren er stijf van. Maar er was niets aan te doen,

ze konden hier niet blijven. Hand in hand liepen ze verder. Soms draafden ze een eindje en soms stonden ze stil om te luisteren, of ze soms iets hoorden, mensen of dieren. Maar het bleef doodstil. De wind deed de dorre bladeren in het maïsveld ritselen, want het maïs was rijp; het zou niet lang duren, of er zouden mannen en vrouwen komen, om al die hoge stengels kaal te plukken en dan te verbranden.

„Hadden we maar een deken!” zei Phakati verdrietig en moe. „Ja,” gaf Ibubesi toe.

Hij moest opeens denken aan zijn deken en aan het grapje van vanmorgen, en hij begon er wéér om te lachen. Hij moest altijd maar lachen, als hij eraan dacht, hoe prachtig zijn plannetje gelukt was, en het drong niet tot hem door, dat hij eigenlijk daardoor gevlucht was met Phakati. Hij vond het zelfs heel dom van zich zelf, dat hij geen deken had meegenomen, want op de hele wereld was er niets heerlijkers te bedenken, dan een warme deken, waarin je je rollen kunt om dan te gaan slapen, het geeft niet waar.

„Ben je bang?” vroeg hij na een poosje.

„Niet bang — kóud!” zei Phakati.

Toen waren ze aan het eind van het maïsveld en daar zagen ze een donker heuveltje, dat precies op een hut leek.

„Durf je erheen?” fluisterde Phakati.

Ibubesi gaf geen antwoord, maar trok haar mee naar het heuveltje. En ja, hoor, het wàs een hut. Het hutje was gebouwd van hoge maïsstengels en het stond er waarschijnlijk alleen maar, om op de hete middaguren als schuilplaats tegen de zon te dienen. De hut was aan één kant helemaal open, maar op de grond lag een dikke laag hooi.

Ibubesi kroop voorzichtig rond over de grond en toen fluisterde hij: „Kom maar, Phakati, we kunnen hier best slapen!”

Ze schoven het hooi naar één kant van de hut en kropen er toen onder. Het hooi prikte tegen hun vel, maar na een poosje voelden ze dat niet meer. Ze kropen dicht tegen elkaar aan en sliepen. Buiten ritselden de hoge maïsstengels en vlak bij hen sliep het bokje op de harde grond. De nachtvogels schreeuwden soms, maar de kinderen hoorden het niet meer. Ze sliepen eigenlijk nog veel lekkerder dan thuis, want ze waren zó moe geweest en het hooi was zacht en warm. Het was een groot avontuur, dat Ibubesi en Phakati beleefden en ze hoefden in het hutje aan de rand van het maïsveld ook helemaal niet bang te zijn voor ontdekking, want niemand zou hen daar vinden!

HOOFDSTUK 6

Toen de zon was ondergegaan en de kudde koeien en geiten al in de beestenkraal was gedreven, keerden de kinderen van Moeketsi en Lomithi eindelijk naar huis terug. Sibonga, Mapulane, Ntaba en Loma Paluza ontmoetten elkaar op de plaats, waar ze die morgen de kudde verlaten hadden, maar de kudde was al weg en ze liepen met elkaar naar huis.

„Wij hebben niets gezien,” zei Sibonga. „Ibubesi is een andere kant uitgegaan.”

„Wij hebben ook niemand gezien,” vertelde Loma Paluza, „maar het is best mogelijk, dat Mashoba hen gevonden heeft; anders zou hij best hier geweest zijn en op ons gewacht hebben.”

„Dat is zo!” gaven de anderen toe en opeens kregen ze grote

haast om thuis te komen. De hemel achter de kraal was nog rood gekleurd van de ondergaande zon, toen ze het hoge, ronde dak van de kapiteinshut zagen. Ze geloofden nu heel zeker, dat Ibubesi en Phakati weer thuis zouden zijn, want wat moesten zulke kleine kinderen in de nacht beginnen? Ze zouden bang worden en gauw naar huis komen, zodra de zon daalde, als Mashoba hen niet gevonden mocht hebben.

Bij het aardappelveld van de kapitein kwam Mashoba plotseling uit het struikgewas. Ze schrokken vreselijk en keken hem met grote, bange ogen aan.

„Niks gevonden!” zei Mashoba somber. „Jullie zeker ook niet?”

„Nee,” zei Loma verdrietig, maar Sibonga riep: „Onze vader heeft hem misschien gevonden, of hij is uit zich zelf al thuisgekomen.”

„Ja, laten we naar huis gaan!” vulde Mapulane aan. „Ik ben moe en ik heb honger, we hebben zó ver gelopen!”

Ze begonnen te lopen, maar Mashoba bleef staan.

„Kom je?” drong Loma aan.

Mashoba schudde zijn hoofd en zijn gezicht stond nog somberder dan daarnet.

„Nee,” zei hij. „Ik blijf hier, want als Ibubesi en Phakati er niet zijn, zal onze vader mij slaan, tot ik over de grond van de hut kruip van pijn.”

Mapulane begon te huilen, maar Loma zei: „Doe nou niet zo gek, Mashoba! Als jij óók al achterblijft, zijn er drie weg — als de kinderen nog niet thuis zijn . . .”

Sibonga pakte de arm van zijn grote broer en zei: „Toe jô, we zullen vanavond best nog moeten zoeken, en dan zal vader geen tijd hebben om je te slaan. We zullen met alle mannen zoeken, als Ibubesi er niet is, net zolang, tot we hem gevon-

den hebben — of wil jij soms weglopen, en de andere mannen alleen laten zoeken naar ons broertje?”

Toen hij dat zei, hief Mashoba zijn hoofd hoog op en hij keek heel stoer.

„Je hebt gelijk,” zei hij. „We moeten vannacht blijven zoeken.”

„En misschien zijn ze al thuis . . .” zei Mapulane nog eens, maar Mashoba schudde zijn hoofd. „Nee,” vertelde hij, „ik heb hier in de struiken gezeten, toen onze vader langs kwam met Imbila, onze buurman — de kinderen waren er niet bij . . .”

Ze waren er allemaal stil van en liepen zwijgend door. Bij de ingang van de kraal werden ze opgewacht door de kinderen, die overdag met hen de dieren hoedden. Toen die zagen, dat de vermiste kleintjes niet bij hen waren, mompelden ze iets tegen elkaar en slopen gauw naar huis om het nieuws over te brengen.

Bij de hut van hun ouders vonden ze moeder Lomithi met de allerkleinste op haar arm. De moeder zat voor de ingang van de hut en achter haar flakkerde het vuur. Ze zei niets, maar toen ze zag, dat de kleintjes er niet waren, wiegde ze haar hoofd en bovenlichaam wanhopig heen en weer. Ze keek naar haar man, die groot en donker naast haar stond en zijn kinderen stuk voor stuk ernstig aankeek. Toen scheen hij een besluit te nemen. „Wacht hier!” zei hij kortaf. „Ik kom dadelijk terug.”

Ze zagen hem door het donkere dorp lopen, naar de hut van buurman Imbila. De twee mannen zeiden wat tegen elkaar. Toen stond buurman op en liep achter Moeketsi weg. Dwars door de kraal liepen ze naar de andere kant, tot ze bij de hut van een oude man kwamen, die met gekruiste benen voor

de ingang zat. Hij rookte een pijpje, waarvan de steel gebroken was, zodat het vuur vlak onder zijn neus brandde.

De beide mannen hurkten tegenover hem neer en zaten zo een poos zwijgend naar de oude man te kijken. Eindelijk nam die zijn pijpje uit zijn mond en hij zei: „Er is iets, wat de vader van twee weggelopen kinderen tegen de oude man wil zeggen.”

Moeketsi keek naar de donkere lucht, waaraan de gouden sterretjes schitterden. „Er loopt in mijn kudde een jonge stier,” zei hij eindelijk, „en die stier heb ik beloofd aan hem, die mij helpt mijn kinderen terug te vinden.”

De oude man knikte en zoog aan zijn pijpje. Het vuur in de pijpekop verlichtte zijn gerimpelde, oude gezicht. Er waren diepe plooiën in zijn voorhoofd, alsof hij nadacht over een zwaar probleem. Ten slotte zei hij: „De maan komt op, als het middernacht is. Vraag de kapitein, of hij alle mannen wil zeggen, dat ze de vader van de kinderen moeten helpen zoeken, als de maan de donkere aarde verlicht.”

„Nee!” zei Moeketsi koppig. „De hond van de kapitein heeft de pap van mijn kinderen opgegeten en toen ze honger hadden, wilden ze maïs halen van de kapitein z'n maïsveld, maar Budaja, zijn vrouw, heeft hen weggejaagd en bang gemaakt — het is de schuld van de kapitein, dat ze weggelopen zijn.”

Het werd héél stil. De oude man was blijkbaar geschrokken, want hij schudde zijn hoofd en zweeg lange tijd, met gesloten ogen. Ten slotte kroop hij zijn hut binnen en kwam terug met een zakje, terwijl hij iets mompelde met zijn tandeloze mond. Hij keerde terug naar zijn plaatsje naast de ingang van de hut en zei: „Ik geef de mannen, die uitgaan om de kinderen te zoeken, ogen om in het donker te zien en die niet dichtvallen

door de slaap. De mannen zullen lopen tot de morgen en niet moe worden — hun gedachten zullen helder zijn, als na een lange slaap.”

Moeketsi en zijn buurman hielden hun handen op en de oude man schudde er uit de zak wat wit poeder in. Moeketsi mompelde dankbaar: „Als we de kinderen vinden, zal de jonge stier voor de oude man zijn.”

De oude man gaf geen antwoord, maar rookte zwijgend zijn pijp. Hij deed, alsof hij niet merkte, dat zijn bezoekers stil verdwenen tussen de hutten, hun gevulde handen voorzichtig voor zich uithoudend.

De andere mannen van het dorp hadden zich al bij de hut verzameld, want ze hadden wel begrepen, dat er vannacht gezocht moest worden naar de twee kinderen. Ze kregen allemaal wat van het witte poeder en ze slikten het in met een slok water, die Lomithi hun gaf uit een ronde, houten lepel. Ze goot het in de lepel uit een ronde kruik, die gemaakt was van een kalebas, een soort meloen, met een harde, droge schil, die uitgehold wordt en dan prachtig is om als kruik te dienen. Kleine kalebasjes worden gebruikt als veldfles om water in mee te nemen, als de kinderen erop uittrekken met de kudde. Het water blijft er fris en koel in.

Het poeder was bitter en wrang, maar de mannen vertrokken geen spier van hun gezicht. Ze voelden, dat alle vermoeidheid verdween en van de slaap merkten ze niets. Ook Mashoba en Sibonga hadden wat van het poeder gekregen en ze keken nu met van trots stralende ogen naar hun broers en zusters.

Er werden blikjes gevuld met koude maïspap en de mannen haalden hun knopkieries en assegaaien voor de dag. Knopkieries zijn een soort wandelstokken van sterk, zwaar hout,

met aan het bovineind een ronde, houten knop. Als er gevochten moet worden met mensen of beesten, is die stok een geweldig wapen, want de mannen pakken het ondereind beet en slaan met de harde knop, waar ze maar kunnen raken.

De assegaai is een speer, een stevige stok, met een lang, plat mes aan de punt. De kaffers leren al jong om met die speren te werpen en als ze volwassen zijn, weten ze op grote afstand raak te gooien.

Terwijl ze zich klaarmaakten, werd hier en daar gemopperd op de honden van de kapitein, want van deze hadden ze al eens een kip doodgebeten en van die hadden ze een kind lelijk in de beentjes gebeten. En hoe vaak hadden ze al niet gevraagd, of de kapitein zijn honden wilde vasthouden, maar nee, hij vond het schijnbaar erg prettig, dat die beesten ieder een schrik aanjaagden!

„Klaar?” vroeg Moeketsi.

De mannen, die erbij waren gaan zitten, stonden op en op een rij liepen ze naar de uitgang. Ze waren stil en ze liepen zo licht, alsof ze op zacht gras gingen. Het was duidelijk te zien, dat ze allemaal plezier hadden in de tocht en ze geloofden zeker, dat het toverpoeder hen zou helpen. En het hielp ook, want het poeder was gewreven van de wortels van een plant, die een stof bevat, waardoor de mensen erg opgewekt worden, net als van koffie en tabak. Alleen de oude man, die een tovenaar genoemd werd, wist welke plant dat was en waar je hem vinden kon. Hij had dat weer geleerd van zijn vader, en de vader wist het van zijn grootvader en zo maar voort. Wie die plant ontdekt had, wist niemand meer, maar de tovenaar kreeg een grote macht, omdat hij zulke dingen wist.

Bij het maïsveld van de kapitein verdeelde Moeketsi de man-

nen in groepjes en stuurde de ene groep hierheen, de andere groep daarheen, telkens twee bij twee mannen. Zelf hield hij zijn twee zoons bij zich en toen ze elkaar gegroet hadden, liep hij voorop en de jongens volgden hem op een sukkel-drafje. De mensen in de wildernis lopen dikwijls op een drafje, omdat dat makkelijker is op ongelijk terrein en omdat ze zo dikwijls enorme afstanden moeten afleggen en dan vlugger opschieten.

Mashoba liep achteraan. Hij schaamde zich nog steeds, omdat hij zijn kleine broertje en zusje had bang gemaakt en omdat het eigenlijk zijn schuld was, dat ze weggelopen waren. Zijn vader scheen daar nu anders over te denken; die gaf de schuld helemaal aan de honden van de kapitein en aan Budaja, de kapiteinsvrouw. Toen hij daaraan dacht, moest hij toch glimlachen, want hij wist best, dat er dikwijls ruzie was tussen zijn vader en de kapitein. Vader voelde zich veel belangrijker dan de kapitein die ze hadden in de kraal, want vader was de zoon van een kafferkonink; dat wist iedereen. Nadat ze een hele poos gelopen hadden, stond Moeketsi stil. Hij bracht zijn hand aan zijn mond en stootte een paar geluiden uit, die wel wat op jodelgeroep leken. Daarna luisterden ze met hun hoofd wat scheef naar de geluiden, die uit de wildernis kwamen. Maar er antwoordde niemand. De krekels piepten bij tienduizenden en een nachtvogel vloog verschrikt op uit een boom.

„Waar gaan we heen?” vroeg Sibonga eindelijk.

„Wij lopen naar het kleine meer,” antwoordde zijn vader.

„We weten niet, waar de kinderen heengegaan zijn; daarom zoeken we in alle richtingen en onze richting is die van het kleine meer. Ben je moe, mijn zoon?”

„O nee, ik ben niet moe, nog lang niet!” zei Sibonga direct.

Zijn vader lachte zachtjes. Ze konden elkaars gezichten niet goed onderscheiden in het donker, maar ze hoorden zijn lach. „De poeders van de oude man hebben ons een nieuwe geest gegeven,” zei hij tevreden. „Wie de poeders eet, hoeft niet te slapen en zijn gedachten blijven fris. De oude man is een groot tovenaar, mijn zoons, en we zullen Ibubesi en Phakati vinden, omdat we niet moe meer worden en net zolang zullen lopen, tot ze terug zijn.”

Het was waar. In plaats van slaperig te worden en naar de hut te verlangen, voelden de jongens zich zo fris als een vogeltje in de morgen. Zonder moe te worden, draafden ze achter hun vader aan. Ze hadden voor alle zekerheid hun deken meegenomen, maar die hing ongebruikt over hun schouders, want ze hadden het ook niet koud.

Om middernacht kwam de maan op boven de heuvels. Ze konden het goed zien, want ze liepen in die richting. Eerst was de maan blauwachtig, toen goud, daarna groot en zilver. De wildernis werd er wakker van, want tussen de struiken zagen de jongens ogen, die naar hen keken. Het waren groene ogen, die zelf licht leken te geven. Van het dier, waarbij de ogen hoorden, was niets te zien, maar op een keer, toen een paar van die groenachtig-lichtende ogen heel dicht bij hen in de struiken zichtbaar waren, gooide Moeketsi er met zijn assegaai naar. Een luid gejammer klonk op uit de struiken en de ogen waren direct weg. Sibonga greep verschrikt de hand van zijn grote broer, maar die schudde zich los. „Het is niks!” zei hij dapper. „Een boskat, dat is alles.”

Hun vader liep naar de plaats, waarheen hij gegooid had en hij raapte zijn assegaai weer op. De boskat was gevlucht en zat nu ergens verscholen in een boom te blazen van angst en woede.

De jongens beklommen met hun vader de ene heuvel na de andere. De weg leek zo eindeloos, dat Sibonga op een keer zei: „Het bestaat niet, dat Ibubesi en Phakati hier helemaal heengelopen zijn! Ze liggen vast ergens te slapen en we zullen hen nooit vinden!”

Zijn vader stond direct stil en draaide zich om. „Hebben ze dekens bij zich?” vroeg hij.

Sibonga keek naar Mashoba en haalde toen zijn schouders op. Maar Mashoba zei: „Ze hebben geen dekens, want die hingen voor de hut, toen u ons riep.”

Moeketsi dacht diep na, terwijl hij rondkeek over het wijde veld, dat verlicht werd door de maan. Hij keek ook naar achteren, over de weg die ze al hadden afgelegd, maar toen schudde hij zijn hoofd. „Nee,” zei hij overtuigd, „zonder dekens slapen ze niet, daar is het te koud voor. Ze zijn doorgelopen, tot ze bij een dorp kwamen en daar zullen wij ze vinden, òf de andere mannen vinden ze. We zullen verder gaan!”

Hij deed opnieuw zijn handen voor zijn mond en riep, maar alles bleef even stil als eerst. Ibubesi en Phakati gaven géén antwoord.

Ze draafden de heuvel af en Moeketsi riep: „Nog twee heuvels, dan zijn we bij het meertje.”

Boven op de laatste heuvel stonden ze opnieuw stil. Ze hielden, want ze hadden het laatste gedeelte harder gelopen dan eerst, omdat ze zo verschrikkelijk benieuwd waren. Nu keken ze uit over de vijver, die glansde in het licht van de maan. De maan keek hen met zijn vriendelijke, ronde gezicht aan vanuit de lucht en vanuit het water, maar de water-maan had soms een gerimpeld gezicht, wanneer het windje over het water woei.

„Kom!” zei Moeketsi en hij zuchtte.

Ze daalden van de heuvel af, maar ze liepen nu niet hard meer. Het was net, of ze hun doel al bereikt hadden en of ze ergens bang voor waren. Bij het vochtige, modderige zand, dat op de oever van het meertje lag, hield Moeketsi de jongens tegen en hij boog zich diep voorover. Er waren in de modder sporen zichtbaar van dieren, die hier iedere nacht kwamen drinken en nu ze luisterden, hoorden ze ook dieren ritselen in het struikgewas langs de oever. Maar Moeketsi zocht niet naar dieren, hij zocht naar de beide kinderen en diep gebogen liep hij voetje voor voetje langs de waterkant. De jongens bleven staan en keken met ingehouden adem toe, terwijl hun vader naar sporen zocht.

De maan stond nu hoog aan de hemel en de heuvels waren duidelijk zichtbaar, evenals de oevers van het meer en de spo-

ren in het zand. Maar het duurde lang, voordat hij vond wat hij zocht. Toen gaf hij een schreeuw en liet zich op zijn knieën vallen om nòg beter te kunnen zien.

„Kom hier!” schreeuwde hij en de jongens holden naar hem toe. Hun vader wees naar het natte zand, waarin duidelijke afdrucken van kindervoeten te zien waren.

„Ik dacht het wel, ik dacht het!” riep Moeketsi en hij schudde breed lachend zijn hoofd. „Het poeder van de oude man heeft mijn gedachten helder gemaakt en ik zag Ibubesi en Phakati, die de hele dag door het veld gelopen hadden, zonder water. Ze kregen honger en ze kregen dorst, maar de dorst was het ergste. Ze huilden niet, want ze zijn dapper, mijn kinderen, maar de dorst was hevig. Ze gingen heuvel op en heuvel af, tot ze het meer zagen en ze hebben hier gedronken — ze zijn het water ingelopen, en hebben gedronken!”

Hij wees lachend naar de voetsporen, die over het zand liepen, het ondiepe water in, en andere sporen, die uit het water kwamen.

„Het bokje! Ze hebben het bokje bij zich!” schreeuwde Mashoba opeens, en hij wees op zijn beurt naar de kleine, scherpe afdrucken van de bokkepootjes, die tot aan de waterkant liepen.

Ze begonnen alle drie hard te lachen, dolgelukkig, omdat ze de kinderen op het spoor waren. Maar toen hun eerste blijdschap over was, keken ze elkaar aan en de jongens keken daarna onzeker om zich heen. Het was nu wel zeker, dat hun broertje en zusje hier geweest waren, want de sporen waren duidelijk genoeg, maar het veld was zo groot, waar moest je nu verder zoeken?

„Ze zijn hier geweest . . .” zei Mashoba.

„Vast en zeker!” vulde Sibonga aan.

Daarna zwegen ze en ze keken naar het gezicht van hun vader, die uitkeek over het meer. Zijn zwarte ogen, met de duidelijke witte randen er omheen, glinsterden alsof hij iets heel moois zag.

„De oude man is een machtige tovenaar!” zei hij zacht. „Ik zie dingen, die voor de gewone mensen onzichtbaar zijn — ik zie Ibubesi en Phakati. Ze hebben gedronken en in het water gespeeld en Phakati zei: „Ik heb honger!” Ibubesi is slim, hij weet de weg om eten te vinden! Hij is weggejaagd door Budaja, de vrouw van de kapitein, anders had hij maïs geplukt! Aan de overkant van het meer groeit suikerriet en er groeit maïs. „Kom maar mee, Phakati!” heeft Ibubesi gezegd en ze zijn langs het meer naar de overkant gelopen. Daar zullen we ze vinden. We zullen hier onze pap eten en daarna zullen we verder gaan.”

Ze sloegen de dekens om hun schouders en zochten een zacht plekje in het gras langs het meertje. Soms lachten ze, als ze aan Ibubesi en Phakati dachten en intussen keken ze stil naar de dieren, die weer uit hun schuilplaatsen tevoorschijn kwamen om te drinken uit het meer.

HOOFDSTUK 7

De zon was nog niet eens op, toen Ibubesi wakker werd, doordat er iets in zijn oor kriebelde. Hij sloeg ernaar. Toen hoorde hij naast zich iemand lachen en dat maakte hem klaar wakker.

„Wat is er?” vroeg hij, maar voordat Phakati kon antwoor-

den, zag hij, dat ze hem met een strootje in zijn oor gekriebeld had. Ibubesi kroop uit het warme hooi en keek om zich heen. Zover hij zien kon, groeide er maïs en overal lagen de lange stengels vertrapt door de mannen, die er de zware kolven hadden afgeplukt.

Ibubesi wreef over zijn kortgeknipte kroeskop en geeuwde luid. Toen stond hij op en huiverde. De ochtend was koud, maar hij zei: „We moeten wat maïs plukken en dan weggaan, want straks komen de mannen, die de maïs oogsten; als ze ons zien, zullen ze ons slaan, omdat we hier geslapen hebben.”

Verschrikt keek Phakati hem aan. „Iedereen wil ons slaan,” zei ze boos. „Waarom slaat iedereen ons?”

Hij lachte om zoveel domheid. Hoofdschuddend zei hij: „Ze sláán ons niet, want we lopen weg, maar als we niet weglieden, zouden ze ons slaan, omdat we maïs weggepakt hebben en in deze hut geslapen.”

Hij zag dat Phakati er niets van begreep en hij zei: „Natuurlijk begrijp jij dat niet, want je bent maar een meisje en meisjes begrijpen nooit iets.”

Phakati keek hem boos aan en stak toen haar tong uit. Daarna waren ze weer vriendjes en ze gingen naar de maïsplanten, waarvan de kolven nog niet geplukt waren. Ibubesi plukte wel twintig zware kolven en knoopte die in zijn schortje. Helemaal naakt liep hij toen verder, maar hij gaf daar niet om, want kafferkinderen lopen zo dikwijls naakt rond.

„Wacht even!” zei hij tegen Phakati. Hij liep naar de zandweg, waar ze gisteren over gekomen waren, en keek uit. Juist wilde hij zijn zusje roepen, toen hij in de verte iets zag bewegen. Verscholen tussen de hoge stengels bleef hij een poosje scherp turen. De hemel werd al lichter, straks zou de

zon opkomen. Het was echt koud. Ibubesi rilde, maar hij bleef doodstil staan, net zolang tot hij zag, dat in de verte een groepje mannen naderde. Hij begreep direct, dat dit de werkmensen waren, die de maïs kwamen plukken.

Vlug ging hij terug naar Phakati en hij zei: „Kom, we gaan door het maïsveld heen naar de andere kant; er komen mannen aan!”

Zo vlug ze konden, de halmen met hun armen steeds op zij duwend, liepen ze door het veld, totdat ze aan een heel smal paadje kwamen, dat tussen het suikerriet en de maïs doorliep. Hier konden ze hard lopen, en dat deden ze dan ook. Het pad leek eindeloos, maar ten slotte kwamen ze toch uit op een veld met heel vreemde planten. De planten hadden stevige, groene bladeren en waren maar laag. In het midden van de plant stak een stengel omhoog, die aan het bovineind heel dik was en een kroontje van groene blaadjes droeg. Zover ze konden zien, groeiden overal die vreemde planten. De kinderen stonden er eerst verwonderd naar te kijken, maar toen werden Ibubesi's ogen groot van verrassing en hij riep blij: „Ananas, Phakati, ananas!”

Hij danste rond op één been en hurkte toen neer bij een plant, die een erg dikke ananas droeg. Zonder zich te bedenken, brak hij de vrucht af en begon die met zijn tanden te schillen. Daarna beten ze er om beurten in, zodat het zoete sap langs hun mond en kin liep. Soms lachten ze tegen elkaar, want nog nooit van hun leven hadden ze in een veld met zoveel ananassen gezeten.

„We zullen niet ver weg gaan,” zei Ibubesi. „Vannacht zoeken we het hutje weer op om daar te slapen, en eten is hier ook genoeg.”

Nu, dat was in ieder geval waar, want toen ze die ene ananas

opgegeten hadden, keek Ibubesi eens naar zijn schortje met maïskolven, waarin wel voor drie dagen eten zat. En wat betekenden die paar kolven, op zo'n groot veld? En die éne ananas op die duizenden ananassen, die ze vóór zich zagen? Het bokje had het ook nog nooit zo goed gehad. Hij knabbelde nu eens hier, dan weer daar een bekjevol groen, maar toen de kinderen lang bleven zitten, ging hij er lui bij liggen en herkauwde met zijn ogen half dicht.

En ze zaten zo veilig hier! Achter hen ruiste het hoge maïsveld en nu ze zaten, zou niemand hen zien tussen de ananasplanten. De warme zon scheen op hun zwarte velletjes en ze werden er heel vrolijk van. Ze vertelden elkaar allerlei grappjes.

„Oe!” zei Ibubesi. „Nu moeten Sibonga en Ntaba en Mapulane maar vroeg opstaan om de geiten naar het veld te jagen!”

„Thabu moet nu zeker hout halen voor onze moeder!” schaterde Phakati.

Maar toen de zon heter werd, kwam de dorst weer terug. Ze maakten nog een ananas open, maar het zoete sap hielp niet veel, ze konden de ananas lang niet op met z'n tweetjes.

„We moeten naar het meer gaan,” zei Phakati nadenkend.

„Als het donker is,” voegde Ibubesi daar voorzichtig aan toe. Ze keken naar de zon, die nog lang niet op haar hoogste punt was en toen zei Phakati ongelovig: „Maar zolang kunnen we toch niet wachten? Ik heb nú dorst!”

Eerst bleef Ibubesi koppig zitten, maar hij had zelf ook dorst en daarom zei hij: „We kunnen verder dáárheen lopen, als we goed onthouden waar we vandaan gekomen zijn.”

Hij wees langs het maïsveld naar de verte, maar Phakati zei: „Waarom gaan we niet naar het meer, dat is niet zo ver als dáár.”

„Dan zien die mannen ons immers!” antwoordde Ibubesi boos en zonder verder iets te zeggen, begon hij te lopen in de richting, die hij had aangewezen. Het bokje huppelde voor hen uit en scheen het best naar zijn zin te hebben. Maar water vonden ze niet. Toen ze het maïsveld voorbij waren, kwamen ze aan een veld, waarop hoge planten groeiden, met gele bloemen eraan en grote, groene bladeren.

„Tabak!” zei Ibubesi direct, want bij de kraal groeiden ook zulke planten; alleen waren die kleiner dan deze.

Ze bleven het paadje tussen de velden volgen, maar aan het eind ervan stonden ze met een schok stil. Er was een dal, waarin bomen groeiden en tussen die bomen stond een wit kerkje naast een ander wit gebouwtje. Verder stonden er huizen met zinken daken en grote, ronde hutten met lage, witte muren. Het was geen kafferdorp, zoals de kraal waar de kinderen woonden.

„Het dorp van de blanken!” fluisterde Ibubesi.

Hij was er nog nooit geweest, maar hij had de verhalen gehoord van zijn moeder en van Loma en Mashoba, die eens mee geweest waren en toen een doos vol kralen gekregen hadden.

„We moeten terug!” fluisterde Ibubesi opgewonden.

„Ik heb zo'n dorst!” klaagde Phakati. „We kunnen om drinken vragen en dan teruggaan.”

Haar broertje dacht diep na. Toen zei hij: „Ja, dat kunnen we doen, we kunnen drinken vragen en weer teruggaan.”

Ze gaven elkaar een hand, want nu waren ze allebei bang. Ze hoopten, dat de blanken hen niet zouden zien, want voor blanken waren ze helemáál bang.

Onder de laatste tabaksplant legde Ibubesi zijn maïskolven neer en hij knoopte zijn schortje weer om. Mashoba had ver-

teld, dat blanken altijd kleren droegen, soms een heleboel over elkaar, en nu was hij bang, dat de blanken boos zouden worden, als ze hem zo helemaal spiernaakt zouden zien. Hij voelde zijn hart in zijn keel bonzen, toen ze het dorpje naderden en éénmaal hield hij Phakati tegen en zei: „We zullen naar het meer gaan om te drinken, kom!”

Maar zijn zusje schudde haar hoofd. Ze was heel nieuwsgierig naar het dorp, waarin mensen woonden, die een wit vel hadden en heel rare ogen, en die allemaal vreemde kleren om hun lichaam gehangen hadden. En Loma had verteld, dat er mensen bij waren, die kleine venstertjes voor hun ogen hadden, waardoor ze konden kijken!

Hoe dichterbij het groepje bomen kwamen, waarin de hutten en huisjes verscholen lagen, hoe langzamer Ibubesi begon te lopen en hoe harder Phakati begon te trekken. Maar opeens stonden ze allebei tegelijk stil; uit het witte gebouwtje, dat naast de kerk stond, hoorden ze gezang. Het klonk heel mooi door de open ramen en Phakati riep blij: „Kom, Ibubesi, daar zingen kinderen!” Ze liet zijn hand los en begon te hollen.

„Kom hier, Phakati!” riep hij, maar ze holde door. Nu ze andere kinderen hoorde in de buurt, verlangde ze er ineens vreselijk naar om bij hen te zijn. Het bokje rende met rare sprongen achter haar aan en soms stond hij vlak voor haar op zijn achterpoten, alsof hij haar wilde stoten.

Het zingen hield op en juist toen ze bij het open pleintje vóór het witte gebouwtje kwamen, ging er een deur open en een heleboel zwarte kinderen, met blauwe en gele en rode bloesjes aan, stormden juichend naar buiten. Ze zagen direct het bokje, dat geschrokken was blijven staan en dat daarna wegrende voor al dat geschreeuw. Toen zagen ze ook Phakati.

Aarzelend liepen ze naar haar toe en vroegen: „Wie ben jij?” „Phakati,” antwoordde het meisje en ze draaide zich om en lachte tegen haar broertje.

„Hoza!” riep ze. „Kom hier!”

Schoorvoetend kwam hij nader en hij riep het bokje bij zich.

„Wie is hij?” vroeg hetzelfde meisje, dat naar Phakati's naam gevraagd had.

„Ibubesi,” vertelde Phakati, en ze voegde er direct aan toe:

„We hebben dorst, we willen drinken.”

„Kom maar!” zei het meisje. Ze was een heel stuk groter dan Phakati en Ibubesi, wel zo groot als Mapulane al, en ze droeg een geruit rokje onder haar blauwe bloes. Ze gaf Phakati een hand en zei tegen Ibubesi: „Heb jij ook dorst?”

Het jongetje knikte.

„Het bokje ook, het bokje ook!” riepen een paar kinderen.

Bij de deur van de school — want het witte gebouwtje was een school met een zinken dak — bleef Ibubesi stokstijf staan en hij zei: „Phakati!”

Toen bleef ook Phakati staan en ze zei: „We gaan niet mee naar binnen!”

„Zijn jullie bang?” vroeg het meisje. „Wacht dan maar, ik haal water!”

Ze ging vlug naar binnen en kwam direct daarna terug met twee witte kroezen vol helder water. De beide kinderen keken in de beker en proefden voorzichtig; toen lachten ze tegen elkaar en dronken het frisse water vlug op. Daarna lachten ze tegen het grote meisje en waren opeens niet bang meer.

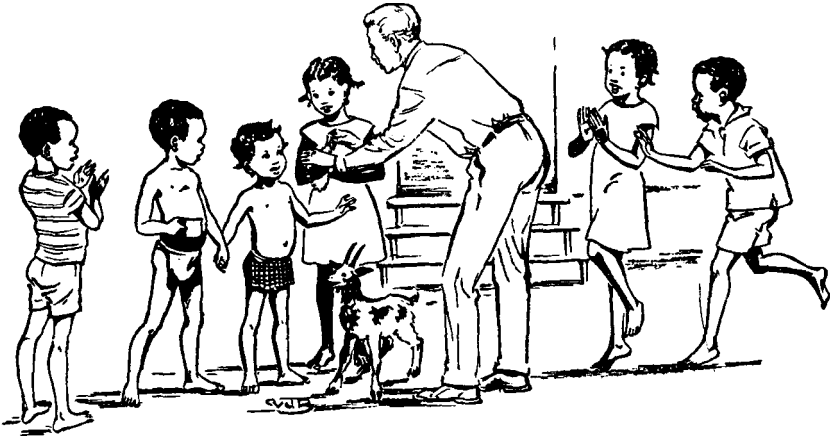
„Wonen jullie hier in de buurt?” vroeg het vreemde meisje. Ibubesi keek haar strak aan en zei niets.

Op dat moment kwam er een man naar buiten, een blanke. Ibubesi kreeg een schok, toen hij hem zag en hij stond klaar

om weg te rennen. Maar het was niet nodig, want de blanke bleef zelf al staan en hij zei lachend: „Kijk eens aan, daar hebben we een paar gasten, die ook eens een kijkje bij ons komen nemen!”

Tot zijn verwondering merkte Ibubesi, dat de blanke zijn eigen taal sprak, de taal van de kaffers. En hij maakte onder het spreken ook allerlei gebaren met zijn handen, zoals kaffers doen, als ze met elkaar praten.

Het grote meisje zei, terwijl ze naar Phakati wees: „Dat is

Phakati, meester!”

„En haar broertje, hoe heet die?” vroeg de blanke man.

„Ibubesi!” zei het meisje en ze lachte.

„Grr!” gromde de blanke man, want Ibubesi betekent Leeuw, en hij gromde als een leeuw. De kinderen schaterden en dans-ten in het rond. Phakati schaterde even hard mee en na een aarzeling lachte Ibubesi ook.

Nu kwam de blanke man een paar passen dichterbij en hij hurkte neer bij Phakati. Hij was nog jong en hij had donker-blond haar. Phakati en Ibubesi konden nu pas goed zien, hoe

vreemd blanken zijn. Hun vel ziet eruit als geel zand of als droog gras en hun ogen zijn blauw als de hemel. Phakati keek hem lang aan en toen keek ze om naar Ibubesi, sloeg haar hand voor haar mond en proestte het uit. De blanke man lachte vrolijk mee; hij werd absoluut niet boos.

„Vertel eens!” zei hij tegen Phakati, „waar kom je vandaan?” Het kleine meisje deed haar lippen stijf op elkaar en antwoordde niet.

„Wil jij een mooie ketting van me hebben?” vroeg de man en haalde een ketting van gekleurde, glazen kralen uit zijn zak. Phakati's ogen werden groot van bewondering en ze stond doodstil, terwijl de blanke haar die prachtige ketting omdeed. De andere kinderen klaptten opgetogen in hun handen en juichten.

„Voor jou heb ik ook wat!” zei de meester tegen Ibubesi. „Durf je met me mee te gaan?”

Het duurde lang, voordat Ibubesi antwoordde. Hij keek van de blanke naar Phakati en van Phakati naar het grote meisje, dat water gebracht had. Toen knikte hij en stapte achter de meester aan door de deur. Phakati en nog een paar kinderen volgden hem. De meester deed een kast open en haalde daar een dunne, leren riem uit, waaraan een padvindersmes hing. Hij knipte het mes open en liet het aan Ibubesi zien. Toen gespte hij hem de riem om en het jongetje wist niet wat hij zeggen moest.

„Waar kom jij vandaan?” vroeg de blanke man weer.

Eerst haalde Ibubesi zijn schouders op, toen maakte hij met zijn hand een gebaar naar het raam en zei: „Ver weg!”

„Ben je weggelopen?” vroeg de meester.

Met zijn grote ogen keek Ibubesi hem strak aan, maar hij gaf geen antwoord.

„Zo-zo,” zei de meester. „Dan zullen je vader en je moeder je wel zoeken, denk je niet?”

Wéér gaf Ibubesi geen antwoord. Hij keek strak omhoog en toen eindelijk de blanke man begon te lachen, lachte hij ook, maar hij zei niets.

„Ik ga een mooi verhaal vertellen,” zei de meester. „Heb je zin om daar naar te luisteren?”

Phakati was naast haar broertje komen staan en ze gaf hem voorzichtig een stootje met haar arm.

„Ja,” zei Ibubesi.

„Kom, dan gaan we de andere kinderen halen!” stelde de blanke man voor, en samen liepen ze naar buiten.

Buiten was het een drukte van belang, want een paar kleine jongens waren met het bokje aan het stoeien. Ze kropen over het veldje en telkens botste het bokje met zijn harde kop tegen de kroeskopjes van de jongens. Hoe harder ze „Au!” riepen, hoe harder de andere kinderen juichten. Het was een heel feest.

„Zullen we het bokje zolang in de beestenkraal doen?” vroeg de meester.

Ibubesi knikte. Hij pakte het bokje en trok het aan zijn horens mee naar een stukje grasland achter het kerkje, waar een hek van gaas omheen stond en waarin een paard liep te grazen. Het paard keek even op en graasde daarna rustig verder, maar het bokje mekkerde, toen het merkte, dat het gevangen was.

„Kom, kinderen!” riep de blanke meester en hij klapte hard in zijn handen.

Alle kinderen stormden achter hem aan naar binnen. Ibubesi mocht in een bank gaan zitten, tussen de jongetjes, die met zijn bokje gestoeid hadden en Phakati zat naast het grote

meisje in de voorste bank. De meester klom op een hoge stoel en keek peinzend naar buiten.

„Ik ga jullie een verhaal vertellen, kinderen,” zei hij. „De meesten van jullie kennen dat verhaal al, maar Phakati en Ibubesi nog niet en ik vertel het daarom nog maar eens. Er was eens een man, die wel honderd geiten had — hoeveel geiten heeft jouw vader, Ibubesi?”

Ibubesi haalde zijn schouders op, hij wist het niet.

„Dat hindert niet,” ging de meester verder. „Die man had er honderd en hij ging met zijn geiten naar het veld. Op een dag kwam hij thuis en hij telde zijn geiten één — twee . . . tot negenennegentig. Toen merkte hij, dat er een geitje weg was. Het was buiten al donker, maar de maan scheen en die man ging terug naar het veld om het geitje te zoeken. Hij zocht achter alle struiken, totdat hij het geitje vond en hij nam het mee naar huis. Zou jij dat ook doen, Ibubesi, als jouw bokje weg was?”

„Ja,” zei Ibubesi.

„Prachtig!” zei de meester. „Maar nu moet jij me toch eens vertellen, hoe je andere broers en zusters heten.”

Ibubesi dacht even na, toen zei hij: „Mashoba, Loma Paluza, Sibonga, Mapulane, Ntaba, Phakati, Thabu, Idube en Tya-babala.”

De blanke man klapte verbaasd in zijn handen en riep: „Zó-veel?”

„Ja,” zei Phakati trots.

„Fijn,” ging de meester verder, „maar gisteren waren Ibubesi en Phakati weg. Vader en Mashoba en Sibonga en alle mannen zijn aan het zoeken gegaan, maar ze konden jullie niet vinden en ze weten niet, dat jullie hier zitten.”

Ibubesi keek een beetje bang naar de deur en hij schuifelde onrustig heen en weer tussen de beide jongetjes in zijn bank. „Dat is erg verdrietig,” zei de meester, „want nu zal jullie moeder niet kunnen slapen van verdriet en je zusjes en broertjes kunnen óók niet slapen, denk je wel?”

„Vader wilde ons slaan,” zei Ibubesi en alle kinderen riepen: „Oh!”

„En de kapitein wilde ons slaan en Mashoba ook,” vertelde Phakati haastig.

„Jullie moeten hier blijven!” riep één van de jongetjes.

„Stil!” zei de meester, „ik denk, dat Ibubesi een beetje ondeugend geweest is, nietwaar?”

Ibubesi keek somber voor zich en hij antwoordde niet.

„Misschien was het alleen maar een grapje...” ging de meester voort.

„De honden hebben de pap opgegeten,” riep Phakati, „de honden van de kapitein. Als iemand de pap buiten zet, komen de honden en eten alles op.”

„Aha!” zei de meester, „Ibubesi heeft zeker de pap buiten laten staan! En de honden hebben alles opgegeten.”

Phakati knikte ijverig, maar Ibubesi gaf geen antwoord. Hij was bang, dat die blanke man een groot tovenaars was, die alles wist wat een mens deed, want hoe kon hij anders weten, dat vader en Mashoba en Sibonga aan het zoeken waren? Hij verlangde er ontzettend naar om weer buiten te zijn en over het veld te zwerven, maar de meester begon opnieuw te vertellen en hij luisterde.

„Ibubesi denkt,” vertelde de meester, „dat zijn vader bozer op hem zal zijn dan op de honden van de kapitein, maar dat is niet zo. Als zijn vader zo boos was, zou hij hem heus niet zoeken en zijn moeder zou niet om hem wakker liggen.

Ibubesi is bang geworden en daarom is hij weggelopen, maar dat is dom van hem! Hij had moeten wachten tot het avond was en tot zijn moeder weer nieuwe maïspap gekookt had, want ik weet zeker, dat zijn moeder direct het vuur aangeblazen heeft en de pot met water gekookt en daar meel ingedaan. Denk je ook niet, Phakati?"

Phakati knikte direct.

„Weet je wat we moeten doen?" bedacht de blanke man vrolijk. „We sturen een boodschap naar de politie, die naast de kerk woont en zeggen, dat Ibubesi en Phakati bij ons zijn, want anders kunnen de mannen jullie nooit vinden. Is dat goed, Ibubesi? Tot zolang mogen jullie hier blijven en ik zal nog verder vertellen."

Ibubesi zei eerst niets, maar ten slotte vroeg hij: „Zal niemand me slaan?"

„Niemand!" beloofde de meester.

Hij wees het grote meisje aan en zei: „Ga jij maar even vertellen, dat ze hier zijn, dan zorgt de politie wel voor de rest."

Ibubesi zuchtte. Hij wist nu niet meer, of hij blij moest zijn of verdrietig. Maar Phakati zat in zich zelf te lachen en ze leek heel blij.

„Ik wil nog iets vertellen van die man, die zoveel geiten had en toch zijn ene geitje ging zoeken," begon de meester opnieuw. „Die man was geen gewone man en die geiten waren geen gewone geiten. Het is net zoals met Ibubesi en Phakati. Dat zijn eigenlijk ook twee ondeugende geitjes, die weggelopen zijn van huis, en hun vader gaat hen zoeken."

De kinderen lachten. Ze begrepen al lang, wat de meester ging vertellen, want ze hadden het verhaal al vaak gehoord. Maar Phakati en Ibubesi begrepen er nog niet veel van. Toen

ging de meester weer verder en hij vertelde: „Die man, die zo goed voor zijn geitjes zorgde, dat was de zoon van de Grote Geest, die we God noemen, en Hij zelf heet de Here Jezus — de He-re Je-zus. Het is een moeilijke naam Ibubesi en Phakati, je moet goed je best doen om hem te onthouden. De mensen zijn ook weggelopen van de Grote Geest, van God, en nu is de Here Jezus gekomen om ons allemaal weer op te zoeken en ons te vertellen, dat God niet meer boos op ons is. Jullie weten wel, dat de Grote Geest alles gemaakt heeft: de zon, de maan, de aarde, de mensen, de planten en de vogels — alles! Maar de mensen zijn ondeugend geweest en toen werd God, de Grote Geest, boos. De Here Jezus, die zijn Zoon is, is toen op de aarde gekomen om aan alle mensen te vertellen: „Mijn Vader wil graag, dat jullie allemaal terugkomen; Hij is niet meer boos op jullie, omdat Ik van jullie houd!” Net zoals Ibubesi van zijn bokje houdt en zijn vader en moeder van hem en Phakati. Begrijpen jullie dat een beetje?”

„Ja,” zei Phakati en ze lachte. Het was heel stil in de klas.

HOOFDSTUK 8

Moeketsi, de vader van Ibubesi, kwam met Mashoba en Sibonga bij het suikerrietveld aan, toen de zon juist opkwam boven de heuvels, die achter het hoge, groene riet zichtbaar waren. Ze stonden met elkaar op het rode zandpad en zagen toen de maïsoogsters in de verte naderen.

„Misschien hebben zij hen gezien,” zei Sibonga hoopvol.

Moeketsi knikte en ze liepen achter elkaar over het zandpad, maar opeens waren de mannen verdwenen. Mashoba wreef zijn ogen uit, want die prikten van gebrek aan slaap. Maar

zijn vader lachte in zich zelf en riep over zijn schouder: „Het poeder verlicht mijn geest en ik zie wat er gebeurd is: Iubesi heeft gedronken uit het meer, maar hij had honger en hij heeft tegen Phakati gezegd: „Kom, ik zie suikerriet, dat kunnen we eten!” Maar suikerriet helpt niet tegen de honger en ze hebben in de verte gezien, dat er maïs groeide op een groot veld. Ze zijn naar de maïs gegaan en hebben ervan gegeten.” Hij buigt zich over de stoffige weg en zijn scherpe ogen zoeken naar sporen. Het valt niet mee om in dat droge zand iets te vinden, maar eindelijk ziet hij langs de kant toch vage, langwerpige vormpjes. Hij is pas gerustgesteld, als hij diezelfde afdrücken op regelmatige afstanden terugvindt. Dan kijkt hij om naar zijn grote zoons en zegt tevreden: „Hier hebben ze gelopen, maar de nachtwind heeft erover geblazen en nu zijn de sporen bijna weg.”

Ze krijgen plotseling weer haast, want ze geloven vast en zeker, dat ze de kinderen nu wel héél gauw zullen vinden. Maar als ze bij de maïs oogsters komen, zijn ze erg teleurgesteld, want er staan wel negen grote, zwarte mannen, die juist hun blauwe en witte hemden hebben uitgedaan om aan het werk in de hete zon te beginnen, maar kinderen zijn nergens te zien. Overal in het rond liggen vertrapte maïsstengels; op de harde, droge grond zijn geen sporen te vinden.

Aarzelend blijven Moeketsi en zijn zoons staan en ze kijken naar de bedrijvige bezigheid van de oogsters. De mannen zijn vrolijk en als ze de vreemdelingen zien, roept er één: „Je mag ons komen helpen!”

„Ja, kom hier, dan mag je ons helpen!”

Moeketsi lacht breed en zowaar, hij springt op het land, maar het is niet om aan het werk te gaan. Hij vraagt: „Heeft één van jullie misschien twee kinderen gezien?”

De mannen kijken hem stomverbaasd aan en schudden dan hun hoofd. „Moeten die hier geweest zijn?” vragen ze. Moeketsi knikt en lacht. „Ze hebben van de maïs gegeten.” „Ja!” schreeuwt één van de kaffers opeens en hij raapt van de grond een afgekloven maïskolf op. Alle mannen dringen om die éne heen, alsof een afgekloven maïskolf een wonder is. Moeketsi steekt begerig zijn hand uit en hij neemt de kolf aan om die beter te kunnen bekijken. Dan lacht hij hartelijk en roept tegen Mashoba: „Phakati!” Zijn vinger wijst naar een randje, dat op de kolf zichtbaar is, en als Mashoba hem niet begrijpt, zegt hij: „Phakati mist één ondertand.” „Ah!” zegt Mashoba nu en hij klakt verwonderd met zijn tong. Sibonga roept: „Het poeder laat onze vader dingen zien, die gewone mensen nooit kunnen zien!”

„De oude man is een geweldig tovenaar!” zegt Moeketsi plechtig.

Als de werkmensen dat horen, doen ze onwillekeurig een stap achteruit. Zij komen van het dorp en ze zijn allemaal christenen geworden, die zeggen niets meer te geloven van wat de tovenaars zeggen en doen, maar ze hebben nu zelf gehoord en gezien, dat een poeder van de tovenaar uit de kraal de ogen van Moeketsi zó scherp gemaakt heeft, dat hij het spoor van zijn kinderen tot hier gevolgd heeft. Diep in hun hart geloven ze nog steeds aan de grote macht van de tovenaars, maar ze durven dat tegen niemand te zeggen. Ze lachen maar wat tegen elkaar en tegen Moeketsi. Ze hebben plotse-ling niet zoveel praatjes meer, maar zijn stil en zelfs een beetje eerbiedig geworden, omdat ze tegenover een man staan, die een tovermiddel gebruikt heeft om zijn kinderen te kunnen vinden.

Intussen heeft Moeketsi de hut zien staan, die de mannen op het land gebouwd hebben en waarin ze nu hun hemden en etensblikjes hebben neergelegd. Zonder te vragen, loopt de vader naar het hutje toe en de mannen, die voor hem stonden, gaan eerbiedig een stap op zij om hem door te laten. Daarna lopen ze achter hem aan, met grote, nieuwsgierige ogen.

Er is in de hut niet veel te zien, zou je zo denken. Er ligt wat hooi en stro in een hoek en verder is de grond even kaal en droog als het hele veld, waar de maïskolven gestaan hebben. Maar Moeketsi ziet een heleboel. Hij knielt neer en kruipt naar het hoopje hooi. Met zijn ene hand voelt hij erin en dan lacht hij zachtjes.

„Ze hebben hier geslapen, mijn kinderen,” zegt hij vast overtuigd. De mannen achter hem mompelen verbaasd. Ze hebben hun hemden en eten hier neergelegd en niets gezien,

maar deze vreemdeling ziet alles. Sinds ze zelf rustig in een dorp wonen en op het land werken, hebben ze verleerd om op de sporen van de wilde dieren en mensen te letten. Ze hebben dat ook niet meer nodig, want iedere week ontvangen ze geld voor hun werk en daarvoor kopen ze eten en kleren. Zondags gaan ze naar de kerk, waar een zwarte of blanke dominee hun vertelt van de Here Jezus en van de hemel. Daar zingen ze met hun prachtige, diepe stemmen de christelijke liederen en ze vinden hun nieuwe geloof heel mooi.

Maar nu ze die vreemde man uit het binnenland bezig zien met het zoeken naar zijn kinderen, zijn ze echt een beetje jaloers en ze denken weer aan vroeger, toen hun volk nog een beroemde koning had en toen duizenden kaffers zich versierden met dierevellen en prachtige pluimen. Dan sloeg de trommel in de wildernis en de mannen dansten hun krijgsdansen, waarbij ze schreeuwden en met hun assegaaien zwaaiden, hun schilden in de lucht hieven en juichten.

Dat is allemaal voorbij. De blanken hebben die koning overwonnen en het is nu verboden om tegen andere stammen te vechten. En de zendelingen zijn gekomen om van God en de Here Jezus te vertellen, en om hun te leren, hoe ze het land moeten bewerken om hogere tabaksplanten en beter suikerriet te kweken. Maar toch . . . De geschiedenis is zo mooi en als ze bij elkaar zijn, vertellen ze ervan en soms zingen ze de oude liederen van hun stam, als ze op het pleintje in hun dorp met elkaar dansen.

Moeketsi heeft zich opgericht. Hij is groter en breder en vooral trotser dan die werkmensen. Het lijkt wel, of de ruggen van de arbeiders zich gebogen hebben naar de grond, terwijl Moeketsi nog fier en vrij is. De oogsters dragen ook de oude namen niet meer, maar ze noemen elkaar Piet, en

John, en Paul; Jacob, Charles en Samuël. Dat zijn de namen, die ze gekregen hebben, toen ze gedoopt werden en zich aansloten bij de kerk.

„Jullie weten zeker, dat de kinderen niet langs de weg liepen?” vraagt Moeketsi nog eens.

„Héél zeker!” antwoorden de mannen. „En hier was ook niemand.”

Moeketsi glimlacht en hij sluit zijn ogen. „Ibubesi, mijn kleine zoon, is heel slim!” zegt hij trots. „Hij zal tussen de maïs gestaan hebben, toen de mannen van het dorp kwamen om maïs te plukken.”

De mannen riepen verbaasd: „Tsjj!” maar Moeketsi liep naar de rand van het maïsveld en keek naar de stevige halmen, die dicht op elkaar stonden. Voetje voor voetje liep hij langs de rand en hij tuurde scherp. Toen bleef hij een ogenblik aandachtig staan en hurkte daarna neer op de grond.

„Hoza-hoza!” riep hij naar zijn zoons. „Kom eens gauw hier!”

Ook de mannen kwamen en ze keken naar de vinger van Moeketsi, die naar de grond wees, waar de schutbladeren van maïskolven lagen. Hij wees ook naar de stengels, die op zij gebogen waren en geknikt bij de grond. Toen richtte hij zich weer op, stak met een brede lach zijn hand op en zei: „Slalakhala! Het beste!”

„Slalakhala!” groetten de mannen eerbiedig terug.

Moeketsi baande zich een weg door het maïsveld en zijn zoons volgden hem. Ze haastten zich niet, want het spoor was moeilijk te volgen. Toen ze eindelijk het smalle paadje tussen het maïs- en suikerrietveld bereikten, stond Moeketsi stil. Er was op de harde, droge grond geen spoor meer te zien, maar in ieder geval waren ze niet het suikerrietveld ingegaan.

„Ibubesi had dorst, hij is teruggegaan naar het meer,” zei de vader toen, maar zijn stem klonk lang niet zo zeker meer als voorheen. En het was vreemd: ook de jongens voelden hun hoofd suf worden en ze kregen slaap. Ze sjokten achter hun vader aan en hoopten, dat ze de kinderen nu maar gauw zouden vinden. Het poeder van de oude man begon zijn kracht te verliezen en de slaap werd sterker. Ze plukten ieder een verse maïskolf en kloven die af. De maïs was vers, zacht en sappig.

Daarna namen ze ieder een stuk suikerriet om daar onderweg op te kauwen.

„Kom!” zei Moeketsi en ze liepen het paadje uit in de richting van het meer.

Maar bij de zandweg aarzelde de vader opnieuw. Nergens vond hij de verse afdrucken van kindervoeten in het droge zand en de weg was verlaten, zover je kon kijken.

Hij bracht zijn hand naar zijn voorhoofd en zei: „We zullen hier even rusten, dan zal mijn geest weer helder worden en ik zal weten, waar Ibubesi heengegaan is.”

Ze legden hun grauwe dekens op de grond en sliepen direct. De schaduw van het hoge suikerriet viel over hun zwarte lichamen en soms bewoog één van hen zijn hand, als een vlieg op zijn gezicht kwam zitten en stak.

Hoelang sliepen ze? Ze waren moe en het poeder werkte niet meer. Maar toen de zon hoger en hoger steeg en ten slotte recht boven het suikerriet stond, zodat er geen schaduw meer was, werd Sibonga wakker van de hitte. Hij knipperde met zijn ogen en ging zitten. Vóór hem lag het meertje te blinken in de zon en naast hem sliepen zijn vader en broer.

Hij knoopte de kleine kalebas met water los, die aan een touwtje aan zijn zij hing en dronk een paar slokken. Zijn

hoofd deed pijn en hij besloot naar het meertje te gaan om daar even te zwemmen en zijn hoofd onder het koele water te dompelen.

Terwijl hij op zijn rug in het water dreef, zag hij eerst zijn broer en toen zijn vader opstaan en uitkijken over de weg, want ze zagen hem niet. Sibonga gaf een schreeuw met de hand voor zijn mond.

Direct draafde Mashoba naar hem toe en zijn vader volgde. Ze leken alle drie zo zorgeloos, alsof ze voor hun plezier uit waren. Mashoba dook, zonder zich te bedenken, het heldere water in en zwom als een bruinvis onder water naar Sibonga toe. Moeketsi liep eerst een eindje en liet zich toen voorover vallen. Hij zwom heel rustig naar zijn beide zoons toe, die op hun rug in het water dreven en hij zei: „Mijn gedachten zijn helder geworden van de slaap en het water. Ibubesi is niet naar het meer gegaan, want hij was bang, dat de mannen hem zouden zien. Daarom is hij de andere kant opgelopen door het smalle pad tussen de maïs en het suikerriet.”

Toen hij dat gezegd had, ging hij net als de jongens op zijn rug liggen en ze dreven wel een half uur lang op het donkere water. Alleen hun handen bewogen zich zo nu en dan, maar het water rimpelde nauwelijks. Het konden drie bruine stukken hout zijn, die een eindje van elkaar in het meer dreven. „We moeten verder!” zei Moeketsi opeens.

Op hetzelfde moment draaiden ze zich alle drie om en zwommen met langzame slagen naar de oever. Ze voelden zich helemaal fris en geloofden, dat ze wel weer een hele dag zouden kunnen lopen. De zon droogde hun zwarte vel en de paar lapjes goed, die ze droegen. Zonder te aarzelen zochten ze het paadje weer op en liepen tussen de eindeloze velden door, tot ze bij het ananasveld kwamen. Ze lachten tegen

elkaar en wezen naar de resten van twee ananassen, die voor hun voeten lagen. Moeketsi onderzocht de grond en wees toen in de richting van het tabaksveld. Zwijgend gingen ze verder. Het water in de kalebassen klotste bij iedere stap. Ze zagen het witte kerkje en de school en Moeketsi klakte met zijn tong, want hij was heel erg verbaasd. „Ze moeten erge dorst gehad hebben,” zei hij. „Ibubesi zou anders niet naar het dorp gegaan zijn om drinken te vragen!”

„Kijk!” riep Sibonga en hij wees naar de maïskolven, die onder de laatste tabakspplanten lagen.

„Ibubesi is heel slim!” zei de vader tevreden. „Hij wilde niet, dat de blanken de maïs zagen, die ze geplukt hadden.”

Ze gingen nu niet over het veld, zoals Ibubesi en zijn zusje gedaan hadden, maar ze gingen een beetje rechts, waar de rode zandweg naar het dorp liep. Moeketsi wist hier goed de weg, want hij was dikwijls naar het dorp geweest om te spreken met het opperhoofd van de stam, die hier woonde. Ook was hij hierheen gegaan om vee te kopen of te verkopen.

Ze liepen langs de kant van de weg, achter elkaar, net of ze een beetje bang waren om het dorp, waar ook blanken woonden en waar de politie van het district was, binnen te gaan.

Ze liepen de school en de kerk voorbij en gingen een zijweg in, waar een paar kippen in het warme zand lagen te woelen. Kleine, zwarte kindertjes, met witte broekjes aan en een touwtje om hun hals, waaraan een blinkend muntje hing, keken naar de man en de twee grote jongens, terwijl ze met hun handje op hun rug langs de kant van de weg stonden.

„Dag!” zei Sibonga.

Een klein jongetje stak zijn handje op en lachte.

Ze kwamen bij de hut van het opperhoofd. Aan de voorkant was de hut gebouwd van witte stenen, maar aan de achterkant

was hij groter gemaakt met zinken platen, waardoor het allemaal erg rommelig leek.

„Bayeto!” zei Moeketsi. „Ik groet u!”

„Bayeto!” antwoordde het opperhoofd. „Dat is Moeketsi, de zoon van de koning!”

Moeketsi wenkte met zijn hand naar zijn zoons en ging met het opperhoofd naar binnen. Mashoba en Sibonga hurkten naast de ingang en wachtten geduldig. Het kleine jongetje, dat zijn handje opgestoken had, kwam nieuwsgierig naderbij en keek met zijn grote, bruine ogen naar Sibonga.

„Dag!” zei hij opeens, en rende lachend weg. De jongens lachten.

Na verloop van een half uur kwam het opperhoofd naar buiten met Moeketsi.

„We gaan!” zei Moeketsi.

De jongens stonden op en volgden de beide mannen. Ze begrepen niet, waar ze nu heengingen, maar dat gaf ook niet. Het opperhoofd droeg een lange, grijze broek en een wit overhemd. Hij zag er uit als een blanke, maar zijn gezicht was glimmend zwart. Hij was ook wel een kop kleiner dan Moeketsi; Mashoba en Sibonga lachten een beetje om hem. Ze pasten er natuurlijk wel voor op, dat het opperhoofd dat niet zag, want hij was een man, die veel macht had in deze streek.

Ze kwamen bij een lange, houten barak, met een hek er omheen. Zonder aarzelen gingen het opperhoofd en Moeketsi naar binnen, maar de jongens moesten ook hier blijven wachten. Een paar zwarte politiemannen, gewapend met lange stokken, hielden toezicht op een paar gevangenen, die hout opstapelden in een hoek naast de barak. De jongens bleven er met verbaasde ogen naar kijken, maar na een poosje ver-

veelde dat de zwarte politiemannen en één van hen riep:
„Weg daar!”

Naast de barak was het witte kerkje en daar gingen de jongens toen maar heen. Ze stonden ernaar te kijken en liepen achter het gebouwtje langs, want daar zagen ze een paard, dat met zijn kop over het hek in de schaduw van een boom stond en met zijn lange staart naar de vliegen mepte.

Een klein, zwart-wit bokje stond bij de uitgang van het omheinde veldje te mekkeren en het stond op zijn achterpoten tegen het gaas.

Sibonga wilde het diertje gaan aaien, maar opeens greep Mashoba hem bij zijn arm en riep: „Het bokje van Ibubesi!” Sibonga gaf een luide schreeuw en met een paar grote sprongen stonden de jongens bij het hek. Het paard draaide zijn kop naar hen toe en kwam vol belangstelling wat naderbij. De beide jongens keken om zich heen, ze luisterden. Het veldje onder de hoge bomen achter de kerk was heel stil. De bladeren van de bomen, die veel op hoge wilgebomen leken, bewogen niet. Alleen klonk er een voortdurend gegons van vliegen, die probeerden het paard te steken. Van tijd tot tijd trappelde het dier, als de vliegen het te bar maakten.

„Waar zou Ibubesi zijn?” fluisterde Sibonga.

„Misschien hebben de blanken hem meegenomen,” antwoordde Mashoba even zacht.

„Ze hebben het bokje opgesloten . . .” ging Sibonga verder.

„Het is best mogelijk, dat ze ontdekt hebben, dat Ibubesi suikerriet en maïs geplukt heeft en van de ananas gegeten . . .”

Mashoba dacht over die mogelijkheid na. Het stond wel vast, dat er iets met Ibubesi en Phakati gebeurd was, anders zou het bokje bij hen gebleven zijn.

„We moeten onze vader vertellen wat we ontdekt hebben,”

zei hij opgewonden. „De blanken zijn misschien heel boos op ons broertje.”

Ze slopen terug naar de kerk en keken dikwijls om. Het bokje begon klaaglijk te mekkeren, omdat het zo teleurgesteld was, dat de jongens hem zo maar achterlieten.

Bij de politiebarak durfden ze toch ook niet binnen te gaan. Ze bleven in de schaduw van het kerkje wachten. Ten slotte kwam er een blanke politieman naar buiten. Hij droeg een groene hoed met een brede rand en hij leek reusachtig groot en breed in zijn uniform.

Hij keek rustig uit over het zonnige pad en floot een liedje. Toen hij de jongens eindelijk zag, kwam hij naar hen toe.

HOOFDSTUK 9

Naast de school was een lokaal, waar de kinderen, die ver weg woonden en dus niet iedere dag naar huis konden gaan, bleven eten en slapen. Er was een zwarte vrouw, die voor hen zorgde. Ze droeg een wit schort over een blauwe jurk en was heel vriendelijk. De kinderen noemden haar Maria.

Toen de meester een hele poos verteld had over de Goede Herder, die het geitje gevonden had en weer thuisgebracht, keek hij op een glimmend dingetje, dat hij om zijn pols droeg en hij zei: „Het is tijd, kinderen, we zullen zingen!”

Met elkaar zongen de kinderen een lied over diezelfde Goede Herder en daarbij hadden ze hun handen gevouwen voor zich op de bank liggen. Ibubesi vond het wel heel vreemd, maar het klonk zó prachtig, dat hij er opeens naar verlangde, die man eens te zien, die zoveel om één geitje gaf. De blanke meester blies op een fluit, terwijl de kinderen zongen en soms

trillerden de hoge fluittonen door het lokaal als het beven van een huilend kinderstemmetje of het gemekker van een pasgeboren geitje.

Na het zingen sloten de kinderen hun ogen en de blanke man zei: „Goede Herder, die in de hoge hemel woont, wij zijn zo blij, dat wij allemaal Uw geitjes mogen zijn en dat U voor ons zorgt. Wij vragen U, of U voor onze vriendjes Ibubesi en Phakati wilt zorgen, en of U ze weer veilig bij hun vader en moeder wilt brengen in de kraal, waar ze wonen. Hun hut is zo ver weg en hun moeder is zo verdrietig; wilt U alstublieft hun vader en broers de weg wijzen naar ons dorp, want hier zijn ze allebei, bij ons in de school. Amen.”

„Amen!” zeiden alle kinderen eerbiedig.

Ibubesi had zijn ogen wijd opengehouden, want hij hoopte de man te zien, waartegen de blanke meester sprak, maar er was niemand. De deur zat dicht en ook door de ramen keek niemand.

De kinderen gingen nu naast hun bank staan en de meester zei tegen het grote meisje: „Martha, neem jij Ibubesi en Phakati mee naar Maria, dan kunnen ze daar met jullie eten.”

Zo gebeurde het, dat Ibubesi en Phakati met de andere kinderen aan lange, houten tafels kwamen te zitten op houten bankjes. Ze kregen witte emaille bordjes en daar schepte Maria maïspap op, die net zo lekker rook als bij moeder Lomithi thuis. Verder kregen ze een glimmende lepel, zoals alleen de kapitein in de kraal gebruikte.

„Eet maar net als thuis, hoor!” zei Maria en ze legde haar hand op hun hoofden.

Ibubesi en Phakati lachten verlegen naar elkaar en toen de andere kinderen begonnen te eten, schepten ook zij de dikke

pap van hun borden, met de wijs- en middelvinger van hun rechterhand.

Na de maaltijd kreeg ieder een dikke schijf ananas en dat vond Ibubesi zo grappig, dat hij voluit tegen Phakati lachte. Het was maar goed, dat de blanke man niet wist, dat ze diezelfde morgen al een hele ananas hadden opgegeten, anders zou hij vast boos op hen zijn en hen slaan. In plaats daarvan kregen ze nu nòg een plak ananas, omdat ze op bezoek waren en Maria zei: „Hè, wat zou het leuk zijn, als jullie hier elke dag waren, denk je niet?”

Phakati knikte direct ijverig, maar Ibubesi dacht eerst diep na. Hij wist nog niet zeker, wat hij daarop antwoorden zou, maar ten slotte knikte hij ook. Hij hoefde maar aan het zingen te denken, dan wilde hij wel. Bovendien zou hij willen blijven om die herder te zien, die zoveel van geitjes en kinderen hield, dat hij was weggelopen bij de Grote Geest, die in de hemel woont, om dat éne geitje te komen zoeken. Het was toch wel een heel vreemd verhaal, en mooi was het ook. De blanken wisten nog mooiere verhalen dan Imbila, de buurman, die toch ook mooi vertellen kon.

Alle borden waren leeg en Maria begon nu ook tegen die man te praten, die Here Jezus heette. Ze zei, dat ze allemaal heel lekker gegeten hadden, Ibubesi en Phakati ook, en ze vroeg of die Herder voor alle kinderen wilde zorgen.

Nauwelijks had ze „Amen” gezegd, of de deur van het zaaltje ging open en de blanke meester kwam binnen, gevolgd door een zwarte man met een grijze broek.

Nieuwsgierig keken de kinderen toe, maar opeens gaf Phakati een schreeuw, want ze ontdekte achter die zwarte man, die de kleren van de blanke man droeg, het gezicht van haar vader.

Ibubesi dacht zich eerst nog te verschuilen, maar Moeketsi kwam al binnen en lachte tegen hem en tegen Phakati.

„Nou, Ibubesi!” zei de blanke meester lachend. „Ik zei je toch wel, dat je vader en je broers net zolang zouden zoeken, tot ze je gevonden hadden? En hier zijn ze al. Je hoeft niet bang te zijn, want je vader heeft me beloofd, dat je geen klappen krijgt.”

Ibubesi keek ongeloofig naar zijn vader, maar die bleef lachen en zei toen met zijn zware stem: „Nee, Ibubesi, mijn zoon, je krijgt geen klappen!”

Toen lachte Ibubesi ook.

„Ik heb nog meer nieuws voor jullie!” ging de meester vrolijk verder. „Als Ibubesi en Phakati willen, mogen ze hier op school komen. Hun vader of Mashoba, hun grote broer, zal hen dan iedere week brengen en halen.”

Ibubesi voelde zich opeens zó blij, dat hij wel op zijn ene voet door het lokaal had willen dansen, maar hij bedacht zich en stond met gebogen hoofd achter de lange tafel.

„Wil je dat, mijn zoon?” vroeg Moeketsi.

Ibubesi keek op en knikte, terwijl hij breed lachte.

„Dan is dat goed,” zei Moeketsi. „Je vader is vandaag kapitein geworden van onze kraal, omdat de kapitein zijn honden niet wilde verbieden om onze pap op te eten en onze jonge geitjes dood te bijten. Nu zullen we ervoor zorgen, dat onze kinderen naar de school van de blanken gaan om alles te leren wat de blanken weten, en onze tabak zal zo hoog worden als de tabak van de blanken, onze ananas zal zo lekker smaken als de ananas, die mijn zoon gevonden heeft op het veld . . .”

Het opperhoofd en de blanke meester begonnen hard te lachen, toen Ibubesi verschrikt naar het gezicht van zijn vader keek. Maar Moeketsi was niet boos en de blanke evenmin. Bij de blanken mocht dat zeker, ananas plukken van het veld en die opeten.

„Nu gaan jullie met je vader mee,” zei de meester vrolijk, „en volgende week komen jullie hier terug, want jullie moeten even mooi leren zingen als de andere kinderen.”

Phakati en Ibubesi keken hem met hun grote, zwarte ogen aan en stonden doodstil.

„En als jullie in de kraal komen, dan vertellen jullie daar het verhaal van de Goede Herder, die het geitje ging zoeken, toen het weggelopen was, nietwaar, Ibubesi?”

Ibubesi knikte. Hij dacht eraan, hoe mooi het was, dat hij nu een verhaal kende, dat niemand in de kraal nog wist.

„Net zoals jouw vader jullie gezocht heeft,” zei de blanke meester.

Toen gingen ze met vader mee naar huis, hand in hand.

Ze keken wel tien keer om en zwaaiden naar de blanke meester en Maria en al de kinderen.